

महाराष्ट्र विधानपरिषद

दुसरे अधिवेशन, २०१९

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

सोमवार, दिनांक ०१ जुलै, २०१९ / आषाढ १०, १९४१ (शके)

- (१) वित्त व नियोजन, वने मंत्री
 - (२) ग्रामविकास, महिला व बालविकास मंत्री
 - (३) वैद्यकीय शिक्षण, जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री
 - (४) परिवहन, खारभूमी विकास मंत्री
 - (५) रोजगार हमी मंत्री
 - (६) पर्यटन व राजशिष्टाचार मंत्री
 - (७) विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण मंत्री
 - (८) जलसंधारण मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ६१

विमुक्त जाती, भटक्या जमाती आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांना
सातवा वेतन आयोग लागू करणेबाबत

- (१) * ४७४२० श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 - (१) राज्यातील सर्व शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी यांना दिनांक १ जानेवारी, २०१९ पासून सातवा वेतन आयोग लागू केला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभागांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू केला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभागांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. संजय कुटे : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) व (३) विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभागांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या अनुदानित आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग लागू करण्याबाबत वित्त विभागाची मान्यता प्राप्त झाली असून त्याबाबतचे आदेश निर्गमित करण्याची कार्यवाही प्रगतीत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

धामणी (जि.पालघर) धरणाचा वीज पुरवठा खंडीत केल्याबाबत

- (२) * ४६८४८ श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) धामणी (जि.पालघर) धरणातून वसई-विरार महानगरपालिका, तारापूर प्रकल्प, तारापूर एमआयडीसी, डहाणू व पालघर नगरपरिषद, दांडी, वाणगांवसह २६ गावांना पाणीपुरवठा केला जातो, हे खरे आहे काय.
- (२) असल्यास, पाटबंधारे विभागाला दरवर्षी सिंचनातून १८ कोटी व शेती सिंचनातून ३ कोटीचा महसूल मिळतो, हे ही खरे आहे काय.
- (३) असल्यास, दरवर्षी २१ कोटी महसूल मिळत असूनही धामणी धरणाचा वीज पुरवठा खंडीत करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर वीज पुरवठा सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे.

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) होय.

सद्यःस्थितीत सुमारे रुपये २८.०० कोटी रकमेचा वार्षिक महसूल प्राप्त होतो.

(३) होय.

सुर्या प्रकल्पांतर्गत धामणी धरण वीज देयक रक्कम रुपये ७.७३ लक्ष प्रलंबित असल्यामुळे दिनांक ०३/०१/२०१९ रोजी वीज पुरवठा खंडीत करण्यात आला होता.

(४) दिनांक २५/०२/२०१९ रोजी रुपये ८.५५ लक्ष रकमेची थकबाकी अदा करण्यात येऊन विद्युत पुरवठा पूर्ववत सुरु करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वर्धा जिल्ह्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना
शिष्यवृत्ती मिळणेबाबत**

(३) * ४७३७९ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.वजाहत मिर्झा : सन्माननीय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वर्धा जिल्ह्यात इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना दोन वर्षांपासून शिष्यवृत्ती मिळाली नसल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिष्यवृत्तीसाठी ऑनलाईन अर्ज दाखल करून सुद्धा समाजकल्याण विभागाच्या तांत्रिक अडचणीमुळे मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, शैक्षणिक वर्ष सन २०१७-१८ च्या जून-जुलै महिन्यात १७६ महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या जिल्ह्यातील इतर मागासप्रवर्गातील ११ हजार ९३ विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले त्याप्रमाणे सन २०१८ मध्ये शिष्यवृत्ती मिळणे अपेक्षित असताना मात्र सन २०१९ या वर्षाला सुरुवात झाली तरीही शिष्यवृत्ती मिळाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिष्यवृत्ती न मिळालेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. संजय कुटे : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

शैक्षणिक वर्ष सन २०१७-१८ मध्ये ऑनलाईन तसेच ऑफलाईनद्वारे एकूण २१,११८ इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे अर्ज प्राप्त झाले त्यापैकी २०,९७२ विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अदा करण्यात आली आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर येथील मेयो, सुपर स्पेशलिटी, शासकीय महाविद्यालय व
रुग्णालय येथील रुग्णांची गैरसोय होत असल्याबाबत

(४) * ४७५४९ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.निलय नाईक : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूरच्या मेयो रुग्णालयात रुग्णांच्या आजाराचे अचूक निदान करण्यासाठी शासनाने सिटीस्कॅन, एमआरआय आणि डिजिटल एक्स-रेसाठी ३५ कोटींचा निधी दिला आहे परंतु हाफकिन्सच्या कार्यप्रणालीमुळे सदरहू मशीन्स मेयो रुग्णालयास मिळाली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, नागपूर रुग्णालयातील अपुऱ्या सोयी सुविधा आणि अद्ययावत उपचार तंत्राच्या अभावामुळे रुग्णांना विविध समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडीकल), नागपूर येथील अतिदक्षता विभागाकरीता (आयसीयू) रुपये ५५ कोटीची यंत्रसामुग्री खरेदीला प्रशासकीय मान्यता मिळूनही यंत्रसामुग्री खरेदी केली गेली नसल्याचे दिनांक ४ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सुपर स्पेशलिटी हॉस्पिटल, नागपूर येथील हृदय विभागातील कॅथलॅब बंद असल्याचे दिनांक २ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, मेयो, सुपर स्पेशलिटी, शासकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर येथील एम.आर.आय. मशीन, सी.टी.स्कॅन मशीन बंद असल्यामुळे रुग्णाची गैरसोय होत असून गोर-गरीब रुग्णांची बाहेरून उपचार करण्याची आर्थिक परिस्थिती नसल्यामुळे त्यांचे हाल होतात व अनेक रुग्ण वेळेवर उपचार न झाल्याने दगावतात, हे ही खरे आहे काय,
- (६) असल्यास, रुग्णांची कोणत्या ना कोणत्या कारणास्तव होत असलेली गैरसोय टाळण्यासाठी व यंत्र सामुग्री खरेदीसाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) यंत्रसामुग्री संस्थेस प्राप्त झाली नाही, हे अंशतः खरे आहे.

तथापि, एमआरआय यंत्र खरेदीचे पुरवठा आदेश हाफकिन महामंडळाने निर्गमित केले आहे. सीटी स्कॅन व डीएसए यंत्राची खरेदी अंतिम टप्प्यात आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

सदर यंत्रसामुग्री खरेदीस प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे. मार्च, २०१९ मध्ये रुपये ९.३० कोटी इतका निधी संस्थेस उपलब्ध करून देण्यात आला असून उर्वरित निधी उपलब्ध करून देण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) हे खरे आहे.

सदर यंत्र दिनांक ०१/०४/२०१९ ते ०३/०४/२०१९ या कालावधीत बंद होते. तथापि, सदर यंत्राची तात्काळ दुरुस्ती करून ते दिनांक ०४/०४/२०१९ पासून रुग्णसेवेत कार्यरत आहे.

(५) हे खरे नाही.

(६) टर्न-की तत्वावरील यंत्रसामुग्री वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या स्तरावर खरेदी करण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने एंटरप्राईज रिसोर्स प्लॅनिंग कंत्राट नियमबाह्य पध्दतीने रोल्टा इंडिया कंपनीला दिल्याबाबत

(५) * ४७६५८ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विलास पोतनीस :

सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने ८८ कोटी रुपयांचे एंटरप्राईज रिसोर्स प्लॅनिंग कंत्राट नियमबाह्य पध्दतीने रोल्टा इंडिया कंपनीला दिल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कंत्राट काढतांना प्रकल्प अहवाल आणि अंतिम मंजूरी अहवालाविनाच देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, केपीएमजी संस्था, कंत्राटदार आणि महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने कंत्राट मंजूर केल्याने शासनाच्या लाखो रुपयांच्या महसूलाचे नुकसान होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषींवर कारवाई करून कंत्राट रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) राज्य परिवहन महामंडळाच्या विविध खात्याच्या संगणकीकरणासाठी शासकीय नियमानुसार ई-निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली असून, शासनाच्या पटलावर असणाऱ्या माहिती व तंत्रज्ञान सल्लागार मे.केपीएमजी या संस्थेकडून त्याची संपूर्ण तपासणी करून व महामंडळाच्या संचालक मंडळाची मान्यता घेवून नियमानुसारच मे.रोल्टा इंडिया लि. यांना कार्यादेश देण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही.

राज्य परिवहन महामंडळाच्या संगणकीकरणासाठी केंद्रीय रस्ते वाहतूक संस्था, पुणे यांचेकडून सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्यात आला असून, त्यास महामंडळाच्या दिनांक ०७/११/२०१५ रोजीच्या ठरावांन्वये संचालक मंडळाची मान्यता घेवून मे.रोल्टा इंडिया लि. यांना कार्यादेश देण्यात आला होता.

(३) व (४) नियमबाह्य कंत्राट दिले नसल्यामुळे तसेच सविस्तर प्रकल्प अहवालास संचालक मंडळाच्या मंजूरीनंतर कंत्राट दिल्याने चौकशीचा व कारवाईचा प्रश्न उद्भवत नाही. परंतु, विनंती प्रस्ताव पत्रिका व कार्यादेशानुसार कंपनीने कार्यवाही न केल्याने कार्यादेश रद्द करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शिक्षक व केंद्र प्रमुखांच्या वेतनातून दरमहा टीडीएस कपात करण्यात आल्याबाबत

(६) * ४७५६९ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शिक्षक व केंद्र प्रमुखांच्या वेतनातून दरमहा कपात करण्यात आलेला टीडीएस (अग्रिम आयकर) आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी (डीडीओ) ५ वर्षांपासून आयकर विभागाकडे जमा केला नसल्याचे दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने दोषी अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनाथ विद्यार्थ्यांना नोकरीमध्ये आरक्षण देण्याबाबत

(७) * ४७९६७ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.श्रीकांत देशपांडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४१८३८ ला दिनांक ५ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने अनाथ मुलांना शिक्षण व नोकरीसाठी खुल्या प्रवर्गातून एक टक्का समांतर आरक्षण लागू करण्याचा निर्णय दिनांक १७ जानेवारी, २०१८ रोजी घेतला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्याची अंमलबजावणी न केल्यामुळे शासनाने घोषित केलेल्या एक टक्का समांतर आरक्षणाचे अनाथ लाभार्थींना लाभ होत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अनाथ मुलांना अनाथालयात दाखल करतांना करण्यात आलेली नोंद वा शाळेत दाखल करताना शाळेच्या दाखला रजिष्टरमध्ये जातीची नोंद बंधनकारक असल्याने अंदाजितपणे अथवा संबंधितांच्या सांगण्यावरून जातीची नोंद घेतली जात आहे, हे ही खरे आहे काय

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने अंमलबजावणी करून अनाथ लाभार्थी मुलांना शासकीय नोकर भरतीत लाभ देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) नाही. शासन निर्णय, महिला व बालविकास, क्र. अमुजा२०११/प्र.क्र.२१२/का.०३ दिनांक ०२/०४/२०१८ अन्वये राज्यातील अनाथ मुलांना शिक्षण व नोकरी यामध्ये खुल्या प्रवर्गात १ टक्के आरक्षण लागू करण्यात आले आहे. तसेच परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, दिनांक ०४/१२/२०१८ अन्वये अनाथ आरक्षणाची राज्यात काटेकोर अंमलबजावणी करण्याबाबत सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

(३) ज्या अनाथ मुलांना त्यांच्या नातेवाईकांमार्फत संस्थेत दाखल केले जाते, त्याच अनाथ मुलांची जातीची नोंद रजिस्टरमध्ये घेतली जाते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईसह राज्यात मुले अवैधरित्या दत्तक देण्याच्या
नावाखाली विकण्यात येत असल्याबाबत**

(८) * ४७३२३ आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईसह राज्यात अनेक ठिकाणी बालकल्याण समितीकडे दिलेली मुले समितीकडून परत नेण्याचे प्रमाण वाढीस लागले असल्याचे दिनांक ११ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत पोलीस तपास केला असता सदर मुले अवैधरित्या दत्तक देण्याच्या नावाखाली विकण्याचे प्रकार वाढीस लागल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदर प्रकाराला आळा बसण्याकरीता कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही.

तथापि, सातारा जिल्ह्यामध्ये उघडकीस आलेल्या अवैध दत्तक प्रकरणी सदर बाब निदर्शनास आली आहे.

(२) व (३) सातारा जिल्ह्यामध्ये सदर मुल अवैधरित्या दत्तक देण्याच्या नावाखाली विकण्याचा प्रकार उघडकीस आला आहे.

सदर प्रकरणी FIR No.०३३१ दिनांक १५/०५/२०१९ अन्वये सातारा शहर पोलीस ठाणे येथे बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण), २०१५ च्या कलम ८० व ८१ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. तसेच सदर प्रकाराला आळा बसण्याकरीता बालकल्याण समितीच्या प्रशिक्षणा दरम्यान दत्तक प्रकरणी अनुसरावयाची कार्यपध्दतीचे प्रशिक्षण देण्यात आले.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर व रायगड जिल्ह्यात कुपोषणाचे प्रमाण वाढल्याबाबत

(९) * ४६८८५ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.प्रसाद लाड, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकण विभागातील रायगड व पालघर जिल्ह्यात कुपोषणाचे प्रमाण वाढले असून रायगड जिल्ह्यातील कर्जत तालुक्यात शाळाबाह्य असणाऱ्या २ मुलांचा कुपोषणामुळे मृत्यू झाला असून मोखाडा तालुक्यात देखील बालमृत्यूचे प्रमाण अधिक असल्याचे शासकीय आकडेवारीतून दिसून आल्याचे दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सन १९९२-९३ मध्ये वावर-वांगणीतील कुपोषण व भूकबळी झाल्यापासून जव्हार, मोखाडा या आदिवासी तालुक्यातील बालमृत्यूचे प्रमाण लक्षात घेता शासनाने जव्हार येथे अप्पर जिल्हा कार्यालय हलविले तदनंतर भूकबळी थांबविण्याकरीता तात्काळ कोटयवधी रुपयांच्या निधीची तरतूद करूनही बालमृत्यू तसेच कुपोषणही कमी झाले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कुपोषित मुलांना कुपोषणातून बाहेर काढण्यासाठी पाकीटबंद आहार देण्यापेक्षा ताजा आहार देऊनच उपचार करावेत, अशी मागणी विविध स्थरातून करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कुपोषित मुलांना कुपोषणातून बाहेर काढण्यासाठी व त्यांचेवर योग्य उपचार करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) रायगड जिल्ह्यात कुपोषणाचे प्रमाण मार्च, २०१८ मध्ये ०.५७% तर मार्च, २०१९ मध्ये ०.६४% इतके होते तसेच पालघर जिल्ह्यात मार्च, २०१८ मध्ये ४.०२% तर मार्च, २०१९ मध्ये ३.६७% इतके असल्याचे दिसून येते.

रायगड जिल्ह्यातील कर्जत तालुक्यामध्ये कुपोषणाने एकही बालमृत्यू झालेला नाही.

पालघर जिल्ह्यात मोखाडा तालुक्यामध्ये २०१८-१९ या कालावधीत २७ बालमृत्यू हे कुपोषणाने झालेले नसून वेगवेगळ्या आजारांमुळे झाले आहेत. (उदा. Low Birth, Prematurity, Birth Asphyxia, Aspiration Asphyxia, Congenital Heart disease, Sepsis)

(२) जव्हार, मोखाडा या आदिवासी तालुक्यातील बालमृत्यूचे प्रमाण लक्षात घेता जव्हार येथे अप्पर जिल्हाधिकारी कार्यालय सुरु केले आहे.

रायगड व पालघर जिल्ह्यातील मागील काही वर्षातील कुपोषणाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

पालघर जिल्हा कुपोषणाची आकडेवारी

वर्ष	वजन घेतलेली बालके	कुपोषित बालके	कुपोषणाची टक्केवारी
मार्च, २०१५	१८१०९५	६७३२	३.७२
मार्च, २०१६	१६६११२	५४९०	३.३०
मार्च, २०१७	१७४९६८	६३६९	३.६४
मार्च, २०१८	१७१९८६	६९२२	४.०२
मार्च, २०१९	१३३०२६	४८८६	३.६७

उपरोक्त आकडेवारीवरून पालघर जिल्ह्यातील कुपोषणाचे प्रमाण मार्च, २०१८ नंतर कमी झाल्याचे दिसून येते.

(३) होय, काही संस्थांकडून अशी मागणी करण्यात आली आहे.

तथापि, पूरक पोषण आहार योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून या योजनेच्या केंद्र शासनाच्या दिनांक २४/०२/२००९ च्या मार्गदर्शक सूचनानुसार ६ महिने ते ३ वर्ष वयोगटातील बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता, किशोरवयीन मुलींना मायक्रोन्युट्रीएन्ट फोर्टीफाईडयुक्त THR देण्याचे तसेच ३ ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांना गरम ताजा आहार देण्याचे निर्देश आहेत. त्यामुळे केंद्र शासनाच्या धोरणामध्ये राज्य शासनाला बदल करता येत नाही.

(४) राज्यातील कुपोषण निर्मुलनासाठी राज्य शासनामार्फत एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेतर्गत खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत:-

- १) एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेतर्गत ६ महिने ते ३ वर्ष वयोगटातील बालकांना, गरोदर, स्तनदा मातांना THR व ३ ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांना गरम ताजा आहार देण्यात येतो.
- २) तसेच आदिवासी प्रकल्पांमध्ये अमृत आहार योजना सुरु असून ह्या योजनेतर्गत गरोदर स्त्रिया व स्तनदा मातांना एक वेळचा चौरस आहार देण्यात येतो.
- ३) तसेच अमृत आहार योजनेतर्गत ६ महिने ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांना आठवड्यातून ४ दिवस अंडी व शाकाहारी बालकांना प्रति दिन २ केळी व मांसाहारी बालकांसाठी १ अंडी देण्यात येतात.

- ४) अमृत आहार योजनेंतर्गत गरोदर, स्तनदा माता यांच्यासाठी प्रति लाभार्थी एक वेळच्या चौरस आहारासाठी रुपये ३५ व ६ महिने ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांना अंडी/केळी यासाठीचा प्रति लाभार्थी नियमित आहाराव्यतिरिक्त रुपये ६/- इतका खर्च करण्यात येतो.
- ५) राज्यातील सॅम बालकांसाठी ग्राम बालविकास केंद्र सुरु करण्यात आले असून या ठिकाणी तीन वेळचा अतिरिक्त आहार देण्यात येतो. तसेच, आरोग्य विभागामार्फत औषधोपचार करण्यात येतात.
- ६) राज्यात पोषण अभियान अंतर्गत अंगणवाडी केंद्रातील बालकांचा, किशोरवयीन मुली व महिलांचा पोषणाचा दर्जा सुधारण्यासाठी व कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी विविधस्तरावरून निरंतर शिक्षणवृद्धी दृष्टीकोन (ILA) समुदाय आधारित कार्यक्रम (CBE), रियलटाईम मॉनिटरिंग (LCT-RTM) व जनआंदोलन इत्यादी कार्यक्रम राबविण्यात येत आहेत.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

परभणी जिल्ह्यातील जलयुक्त शिवार अभियानातील गैरव्यवहाराबाबत

(१०) * ४७०९३ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कारेगाव, शहापूर आणि साडेगाव (जि.परभणी) येथील जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत करण्यात आलेली कामे निकृष्ट दर्जाची असल्याने जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी सन २०१८-१९ मध्ये वा त्यादरम्यान चौकशी करून अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने दोषी अधिकारी व कंत्राटदार यांच्याविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. तानाजी सावंत : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) प्राप्त तक्रारींच्या अनुषंगाने मौजे कारेगाव, शहापूर व साडेगाव येथील सिमेंट नाला बंधाऱ्यांची तपासणी करण्यासाठी त्रयस्थ तपास यंत्रणा, वाष्कोस तसेच कारेगाव येथील सिमेंट नाला बंधाऱ्यांची तपासणीसाठी जिल्हास्तरीय तांत्रिक तपासणी समितीस चौकशी करण्यासाठी आदेशित करण्यात आले होते. त्यानुसार त्रयस्थ तपास यंत्रणा, वाष्कोस यांनी मौजे कारेगाव व शहापूर येथील सिमेंट नाला बंधाऱ्यांची पाहणी व चौकशी केली असता तेथील सिमेंट नाला बंधाऱ्यांची कामे अत्यंत निकृष्ट पध्दतीने केली असल्याचे आढळून आले आहे. सदर कामे करणाऱ्या संबंधित कंत्राटदाराविरुद्ध नवा मोंढा पोलीस स्टेशन, परभणी येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून कंत्राटदाराचे नाव काळ्या यादीमध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे.

मौजे साडेगाव येथील सिमेंट नाला बंधाऱ्याचे तपासणीबाबत त्रयस्थ संस्था, वाष्कोस यांचा अहवाल अद्याप अप्राप्त आहे.

मौजे कारेगाव व शहापूर येथील सिमेंट नाला बंधाऱ्यांचे त्रयस्थ संस्थेने केलेल्या तपासणीमध्ये आढळून आलेल्या निरीक्षणाबाबत सदर कामे करणाऱ्या जिल्हा जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग, जालना यांचेकडून खुलासा मागविण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील वन विभागांतर्गत महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार
हमी व जलयुक्त शिवार योजनांमध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(११) * ४७५४७ डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.हरिसिंग राठोड, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील वन विभागात मागील चार वर्षात महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना आणि जलयुक्त शिवार याच्या कामांमध्ये कोट्यवधीचा गैरव्यवहार झाल्याची बाब माहे मार्च, २०१९ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच, यवतमाळ वन विभागाच्या हिवरी वनपरिक्षेत्र कार्यालयाने सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात हिवरी, कोळबी, वरुड, रुई या चार ठिकाणी प्रस्तावित रोपवाटिकेसाठी त्यांना देण्यात आलेल्या करोडो रुपयांच्या निधीमध्ये वनपरिक्षेत्रचे तत्कालीन अधिकारी व क्षेत्र सहाय्यक यांनी गैरव्यवहार केल्याची बाब निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने वन विभागातील योजनांमध्ये गैरव्यवहार करणाऱ्या व त्यांना सहाय्य करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) हे खरे नाही.

तथापि, यवतमाळ वन विभागांतर्गत हिवरी वनपरिक्षेत्रात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या कामामध्ये मोठ्या प्रमाणात अनियमितता, निधीचा अपहार करणे अशा आशयाची तक्रार दिनांक ०२ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) यवतमाळ यांचे कार्यालयास प्राप्त झाली आहे.

(३) वरील तक्रारीस अनुसरून अतिरिक्त जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत समितीकडून चौकशी करण्यात येत आहे. चौकशी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पोषण अभियान कार्यक्रमांतर्गत मोबाईल खरेदी प्रक्रियेबाबत

(१२) * ४६५३४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.खवाजा बेग, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.किरण पावसकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नावेंकर, श्री.रामराव वडकुते, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या महिला व बालविकास विभागाने पोषण अभियान कार्यक्रमांतर्गत कार्यरत असलेल्या अंगणवाडी मुख्य सेविका, पर्यवेक्षिका, अंगणवाडी सेविका, मिनी अंगणवाडी सेविका कर्मचाऱ्यांना मोबाईल फोन देण्याच्या घेतलेल्या निर्णयानुसार दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास मे.सिस्टेक आयटी सोल्युशन प्रा.लि., या पुरवठादाराकडून "पॅनॉसोनिक ईलुगा आय-सेव्हन" या कंपनीचे दुरध्वनी खरेदीसाठी १०६,९५,१३,७९५ रुपयांची एकत्रित मोबाईल खरेदी प्रक्रिया सुरु केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पोषण अभियानांतर्गत देण्यात आलेल्या मोबाईल फोनच्या खरेदीत सुमारे ६५ कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याचे दिनांक ८ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, "पॅनॉसोनिक ईलुगा आय-सेव्हन" या कंपनीच्या मोबाईलचे मूल्य किरकोळ ऑनलाईन बाजारात ६,००० ते ६,५०० रुपयांमध्ये उपलब्ध असताना घाऊक किंमतीत ८,८७७ रुपयांना खरेदी करण्यात आला असून चुकीच्या पध्दतीने खरेदी प्रक्रिया राबविण्यात येत असल्यामुळे सदर खरेदी प्रक्रिया स्थगित करून पुन्हा नव्याने राबविण्याबाबतची तक्रार विरोधी पक्षनेते, विधान परिषद यांनी शासनाला केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) मा.विरोधी पक्षनेता यांनी दिनांक ८/३/२०१९ च्या पत्रान्वये तक्रार केलेली होती. तथापि, तक्रारीत तथ्य नसल्याचे आढळून आले आहे. केंद्र शासनाने दिलेल्या निर्देशानुसार राज्यातील सर्व अंगणवाडी केंद्र व मिनी अंगणवाडी केंद्र, पर्यवेक्षिका/मुख्यसेविका व जिल्हा व प्रकल्प स्तरावरील तांत्रिक मनुष्यबळ तसेच ५% Buffer Stock असे एकूण १२०३३५ अँड्राईड मोबाईल

फोन खरेदी करण्याची कार्यवाही केंद्र शासनाच्या GeM प्रणालीवरून करण्यात आलेली आहे. केंद्र शासनाच्या GeM प्रणालीमार्फत घोषित झालेल्या L१ निविदाधारक मे.सिस्टेक आयटी सोल्युशन प्रा.लि. यांचेकडून पॅनॉसोनिक या कंपनीचे "पॅनॉसोनिक ईलुगा आय-सेव्हन (Enterprise Edition) चे मॉडेल प्रति नग मोबाईल फोन रुपये ८८७७/- या दराने खरेदी करण्यात आलेले आहेत. या दरामध्ये मोबाईल फोन व मोबाईल फोनची बॅटरी यांची २ वर्षांची वारंटीचा समावेश आहे. तसेच इतर Accessories, MDM सॉफ्टवेअरसह घेण्यात आलेले आहेत. तसेच केंद्र शासनाने तयार केलेले सर्व प्रकारचे सॉफ्टवेअर Pre-install करून देणे या बाबींचा समावेश आहे. त्यामुळे यामध्ये कोणत्याही प्रकारचा गैरव्यवहार झालेला नाही.

(३) केंद्र शासनाच्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार पोषण अभियानांतर्गत ICT Based Real Time Monitoring (ICT-RTM) अंतर्गत प्रत्येक अंगणवाडी केंद्रासाठी अॅन्ड्रॉइड बेस्ड मोबाईल फोन उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहेत. केंद्र शासनाच्या निकषानुसार प्रति मोबाईल फोन रुपये १००००/- एवढी उच्चतम मर्यादा निर्धारित करण्यात आलेली होती. त्यानुसार केंद्र शासनाच्या GeM प्रणालीमार्फत निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली होती.

केंद्र शासनाच्या GeM प्रणालीवरील निविदा प्रक्रियेनुसार घोषित झालेल्या L१ निविदाधारक मे.सिस्टेक आयटी सोल्युशन प्रा.लि. यांचेकडून पॅनॉसोनिक ईलुगा आय-सेव्हन (Enterprise Edition) या कंपनीचे प्रति नग मोबाईल फोन रुपये ८८७७/- या दराने १२०३३५ मोबाईल फोन खरेदी करण्यात आलेले आहेत. मोबाईल सोबत येणाऱ्या उपकरणा व्यतिरिक्त Mobile Device Management (MDM) Software २ वर्ष परवानासह, SD Card ३२ GB, Dust Proof Pouch, Screen Protector, तसेच मोबाईल फोनची २ वर्ष वारंटी व मोबाईलच्या बॅटरीची देखील २ वर्ष वारंटी इ. बाबींचा समावेश करून निविदाधारकाने रु ८८७७/- हा दर नमूद केलेला आहे.

ऑनलाईन मिळणारा फक्त मोबाईल फोन व निविदेतर्गत प्राप्त झालेला मोबाईल फोन ज्यामध्ये विभागाचे सॉफ्टवेअर स्थापित करणे, दोन वर्ष वारंटी व सेवा तसेच अतिरिक्त उपकरणे (३२ GB चे SD कार्ड, स्क्रीन प्रोटेक्टर, डस्ट प्रूफ पाऊच, MDM सॉफ्टवेअर इ.) याबाबींचा समावेश आहे.

(४) व (५) शासनाच्या खरेदी धोरणानुसार व केंद्र शासनाच्या GeM प्रणालीची प्रचलित कार्यपध्दतीनुसार मोबाईल फोन खरेदीची निविदा प्रक्रिया पारदर्शकपणे राबविण्यात आलेली आहे. यामध्ये कोणत्याही प्रकारचा गैरव्यवहार झालेला नाही.

**वाळूज (ता.मोहोळ, जि.सोलापूर) येथील रहिवाशांच्या घरांमध्ये
गटारीचे घाण पाणी शिरत असल्याबाबत**

(१३) * ४६८१५ श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.शरद रणपिसे :

सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाळूज (ता.मोहोळ, जि.सोलापूर) येथे गटारीच्या अर्धवट कामामुळे रहिवाशांच्या घरांमध्ये गटारीचे तुंबलेले घाण पाणी शिरत असल्याने ग्रामस्थांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाल्याचे दिनांक १७ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी संबंधित जिल्हाधिकारी, सोलापूर, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर व ग्रामपंचायत, गटविकास अधिकारी यांच्याकडे लेखी तक्रारी देण्यात आल्या असून कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बंदिस्त गटारीच्या अर्धवट कामामुळे तसेच गटारातून २० टक्के घाण पाणी, स्वच्छतागृहाचे पाणी व पावसाचे पाणी वाहत येऊन ग्रामस्थांच्या दारातून घरात अर्धा ते एक फुटापर्यंत साचत असल्याने ग्रामस्थांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

(२), (३) व (४) हे खरे नाही.

बंदिस्त गटारीचे काम पूर्ण झाले असून ग्रामस्थांच्या घरामध्ये घाण पाणी, स्वच्छतागृहाचे पाणी व पावसाचे पाणी वाहून येत नाही. तथापि, याबाबत तक्रार प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित विस्तार अधिकारी (पं) यांनी चौकशी केली असता संबंधितांनी काही तक्रार नसलेबाबत लेखी जबाब दिलेला आहे.

तसेच, संबंधित विस्तार अधिकारी (पं) यांनी चौकशी पूर्ण केलेली असून, बंदिस्त पाईप गटारीमधून सांडपाण्याचा निचरा व्यवस्थित होत आहे.
(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात कृषी आणि संलग्न क्षेत्राशी निगडीत असलेल्या
मजूरांना काम मिळवून देण्याबाबत**

(१४) * ४७९६९ श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.रामराव वडकुते, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.अनिल भोसले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय रोजगार हमी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ग्रामीण भागात कृषी आणि संलग्न क्षेत्राशी निगडीत असलेल्या बेरोजगारांची संख्या वाढली असून शेतीवर अवलंबून असलेल्या मजूरांवर उपासमारीची वेळ आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील अर्धकुशल व बेरोजगार मजुर काम मिळत नसल्याने इतर राज्यात कामासाठी स्थलांतरीत होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कृषी आणि संलग्न क्षेत्राशी निगडीत असलेल्या मजूरांना व अर्धकुशल मजूरांना राज्यात पुरेश्या प्रमाणात काम मिळवून देण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयदत्त क्षीरसागर : (१), (२) व (३) नाही, हे खरे नाही.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत राज्यामध्ये कृषी व संलग्न क्षेत्रात पुरेश्या प्रमाणात कामाचे नियोजन केलेले आहे. त्यामुळे मजुर स्थलांतरीत होण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. मजुरांना पुरेश्या प्रमाणात कृषी व संलग्न विभाग (सामाजिक वनीकरण, वन विभाग, रेशीम उद्योग) अंतर्गत अनेक वैयक्तिक शेतकऱ्यांचे शेतावर तसेच सामुहिक स्वरूपाची कामे अकुशल मजुरांना उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ तोट्यात असल्याबाबत

(१५) * ४७०२० श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.खवाजा बेग, अॅड.राहुल नार्वेकर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाचा (एस.टी.महामंडळ) गेल्या पाच वर्षात तिप्पट तोटा झाला असून राज्य शासनाकडून २००० कोटीपेक्षा अधिक थकबाकी शिल्लक राहिल्यामुळे राज्य परिवहन महामंडळ तोट्यात असल्याचे दिनांक ११ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एस.टी.बस प्रवाशांची संख्या गेल्या काही वर्षात सुमारे १९ लाखांनी घटलेली असून राज्य परिवहन मंडळाची आगारे निकृष्ट असल्याचे महामंडळाचे उपाध्यक्ष व व्यवस्थापक संचालकांनी मान्य केले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने आगारे उत्कृष्ट बनविण्यासाठी, प्रवासी संख्या वाढावी व तोटा कमी व्हावा यासाठी कोणत्या उपाययोजना करण्यात आल्या वा येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) राज्य परिवहन महामंडळास होणारा तोटा कमी करण्यासाठी व प्रवाशांना अत्याधुनिक सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात या अनुषंगाने सन २०१७-१८ पासून महामंडळाने स्वमालकीच्या ५०० वातानुकूलीत शिवशाही बसेस चालनात आणल्या असून, सन २०१९-२० मध्ये स्वमालकीच्या ४०० वातानुकूलीत शिवशाही, विना वातानुकूलीत आसन व शयन प्रकारच्या २०० व ७०० नवीन साध्या बसेस चालनात आणण्याचे नियोजन केलेले आहे. तसेच, ४०० वातानुकूलीत शिवशाही बसेस भाडेतत्वावर घेण्यात येत आहेत.

राज्य परिवहन महामंडळाने २५० आगारे व ३३६ बसस्थानकांवर संगणकिकृत वेब आधारीत आगाऊ तिकीट आरक्षण सुविधा व २६८ अधिकृत खाजगी एजंटद्वारे आगाऊ आरक्षण सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. तसेच, अतिसंवेदनशील बसस्थानकांवर ३२३ सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा बसविण्यात आलेली आहेत.

राज्यातील वर्दळीच्या १३ ठिकाणी असलेल्या बसस्थानकांचे “खाजगी सार्वजनिक सहभागातून” बसतळ, तसेच राज्यातील रस्त्यांलगत प्रवाशांसाठी सुमारे ११०० मार्गनिवारे उभारणे प्रस्तावित आहे.

राज्य परिवहन बसेसचे निश्चित ठिकाण समजण्यासाठी व्हीटीएस प्रकल्प कार्यान्वित करण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. तसेच, महामंडळाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर महामंडळाद्वारे प्रवाशांना देण्यात येणाऱ्या सर्व सेवा-सुविधांबाबतची माहिती उपलब्ध करून दिली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर-मनोर महामार्गाला जोडणाऱ्या “धुकटण-दहिसर”
पुलाची पुनर्बांधणी करण्याबाबत**

(१६) * ४६७१९ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर-मनोर महामार्गाला जोडणारा ब्रिटीशकालीन “धुकटण-दहिसर” पुलाचे पडलेले बांधकाम, गंजलेल्या सळ्यावरील पडलेले प्लास्टर अशा प्रकारे जीर्ण झालेल्या पुलाची अत्यंत दुरवस्था झाली आहे, सदर दुरवस्थेत असलेल्या पुलावर दुर्घटना होण्याची शक्यता निर्माण झाली असल्याने सदरहू पुलाची पुनर्बांधणी करण्याबाबत धुकटण, बहाडोली, खामालोली गावांतील ग्रामस्थांनी मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री, प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, पालघर यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू पुलाचे संरचनात्मक लेखापरिक्षण करून पुलाची पुनर्बांधणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) लेखी निवेदन दिल्याचे आढळून येत नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

तथापि, सदर पुलाचे निरीक्षण करून अहवाल सादर करणेबाबत अधीक्षक अभियंता, प्रमंग्रासयो, ठाणे यांना सूचना दिल्या आहेत.

**हाफकिन महामंडळाने खरेदी केलेली औषधे विनावापर
पडून असल्याबाबत**

(१७) * ४६६०६ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाच्या सर्व विभागात लागणारी औषधे हाफकिन महामंडळामार्फत खरेदी करावीत असा निर्णय शासनाने घेतला असून त्या निर्णयानुसार हाफकिन महामंडळाने रुपये १०८ कोटी किंमतीची औषधे सन २०१८ मध्ये खरेदी केली असून सदर औषधांचा पुरवठा न घेता ती विनावापर पडून असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१८ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

हाफकिन महामंडळाच्या खरेदी विभागामध्ये औषधांचा साठा विनावापर पडून नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्करोग रुग्णालयासाठी नवीन सुधारित डीपीआर मंजूर करणेबाबत

(१८) * ४६९८६ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद येथील कर्करोग रुग्णालयास राज्य कर्करोग संस्थेचा दर्जा प्राप्त झाल्याने विस्तारीकरणाच्या बांधकामासाठी केंद्र शासनाची मंजूरी मिळाली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाची मान्यता नसतानाही दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी मा.केंद्रीय आरोग्य मंत्री यांच्या शुभ हस्ते भुमीपुजनाचा कार्यक्रम झाला असून बांधकामास सुरुवात झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सन २०१६ मध्ये तयार केलेल्या प्रस्तावास माहे मे, २०१८ मध्ये रुपये ३१.०७ कोटीच्या बांधकामास शासनाची मान्यता मिळाली, परंतु सदर कामाच्या डीपीआरचे अंदाजपत्रक रुपये ७७.०० कोटीचे झाल्याने अडचणी निर्माण झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्य कर्करोग संस्थेस डीपीआरप्रमाणे रक्कम मंजूर करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे आहे.

- (२) केंद्र शासनाच्या योजनेतर्गत स्थापित "राज्य कर्करोग संस्थेस" केंद्र शासनाकडून बांधकाम व यंत्रसामुग्रीसाठी केंद्र हिस्सा निधी प्राप्त होत आहे. सदर योजनेतर्गत प्रस्तावित बांधकामासाठी केंद्र शासनाच्या मे.एच.एस.सी.सी. (इंडिया) लि. या सार्वजनिक उपक्रम कंपनीची नियुक्ती करण्यात आली असून त्यानुषंगाने कार्यवाही सुरु आहे. तथापि, अद्याप बांधकामास सुरुवात झाली नाही, ही बाब खरी आहे.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

खाजगी बस वाहतूकदारांकडून प्रवाशांची लुट होत असल्याबाबत

(१९) * ४६९६१ श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४९९१ ला दिनांक २६ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात खाजगी बस वाहतूकदारांकडून सण व सुट्टीच्या कालावधीत विशेषतः कोकणासह शिर्डी, महाबळेश्वर व कोल्हापूर मार्गावरील रात्रीच्या शयनयान बसगाड्यांचे तिकिट दर दुप्पट केल्याने प्रवाशांकडून तिकीट दरापोटी दामदुप्पट आकारणी वसूल करून प्रवाशांची लुट करित असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नियमबाह्य भाडे आकारणाऱ्या खाजगी बस चालकांचे परवाने रद्द करण्याबाबत कार्यवाही करून खाजगी बस वाहतूकदारांकडून अवाजवी तिकीट दर आकारून प्रवाशांची होत असलेली लुट रोखण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) अशा आशयाची बातमी दिनांक ३०/०४/२०१९ रोजी वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेली आहे.

(२) शासनाने दिनांक २७/०४/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये खाजगी कंत्राटी वाहनांच्या कमाल भाडेदर निश्चितीसंदर्भात निर्णय घेतला असून खाजगी बस चालकांना महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या संपूर्ण बससाठी येणाऱ्या प्रती कि.मी. भाडे दराच्या ५० टक्के पेक्षा अधिक भाडेदर आकारता येत नाही.

खाजगी बस चालकांकडून जादा भाडेदर आकारल्याबाबत या विभागाकडे आजतागायत एकूण ७९ तक्रारी प्राप्त झाल्या असून त्यापैकी एकूण सहा तक्रारीत चौकशीअंती जास्त भाडे आकारल्याचे आढळून आले. यामध्ये ०३ बसेसचा परवाना निलंबनाचे आदेश परिवहन आयुक्त कार्यालयाकडून जारी करण्यात आलेले आहे. तसेच उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, वसई यांनी एका प्रकरणात रुपये ४०००/- तसेच प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, कोल्हापूर यांनी एका प्रकरणात रुपये ५४००/- इतका दंड वसूल केला आहे.

शासनाने दिनांक २७/०४/२०१८ रोजीच्या निर्णयानुसार खाजगी कंत्राटी प्रवासी वाहनांचे कमाल भाडेदर निश्चिती करून खाजगी बस प्रचालकांकडून जादा भाडेवाढ रोखण्यासाठी खाजगी कंत्राटी वाहनांच्या बुकींगच्या जागी भेट देण्याचे व कारवाई करण्याबाबतचे तसेच खाजगी कंत्राटी वाहने ज्या ठिकाणाहून सुटतात त्या ठिकाणापासूनचे कि.मी. प्रमाणे खाजगी बस मालकांनी पूर्ण बससाठी आकारावयाचे महत्तम भाडेदरबाबतचा विहित नमुन्यात तक्ता तयार करून व त्याप्रमाणे येणारा प्रती आसन दर दर्शवून सदर खाजगी कंत्राटी वाहने ज्या ठिकाणाहून सुटतात, अशा ठिकाणी प्रवाशांच्या माहितीसाठी प्रदर्शित करण्याबाबतचे आदेश सर्व प्रादेशिक परिवहन अधिकारी व सर्व उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांना देण्यात आले आहेत. तसेच प्रवाशांच्या सोयीकरीता हेल्पलाईन क्रमांक ०२२६२४२६६६ व www.transport.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर जादा भाडेदरासंदर्भात तक्रार नोंदविण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली असून याबाबत या विभागाने प्रसिध्दी पत्रकही प्रसिध्द केलेले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ठाणे जिल्हा परिषदेला द्यावयाची पाणी उपकराची रक्कम
महानगरपालिकांनी थकीत ठेवल्याबाबत**

(२०) * ४७९०५ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-ठाणे परिसरातील महानगरपालिकांना ठाणे जिल्ह्यातील धरणांमधून पाणीपुरवठा करण्यात येत असून गत ६५ वर्षांपासून पाण्यापोटी जिल्हा परिषदेला द्यावयाची पाणी उपकराची रक्कम थकीत असल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महानगरपालिकेने सदर रक्कम थकीत ठेवल्यामुळे जिल्हा परिषदेला वर्षाला मिळणाऱ्या ४५० कोटी रुपयांच्या निधीपासून वंचित राहावे लागत असल्याने उक्त भागातील ग्रामीण भागाच्या विकासावर त्याचा परिणाम झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, ठाणे जिल्हा परिषदेची कराची रक्कम गत ६५ वर्षांपासून न देण्याची कारणे काय आहेत याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर रक्कम जिल्हा परिषदेला देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

प्रश्नामध्ये नमूद केल्यानुसार गत ६५ वर्षांपासून जिल्हा परिषदेस द्यावयाची पाणीपट्टी पोटी उपकराची रक्कम शासनाकडून वेळोवेळी प्राप्त होणारे उपकरापोटी अनुदानामधून जिल्हा परिषदेस वर्ग केले जात होते.

भातसा धरण व्यवस्थापन विभागाकडून ठाणे जिल्हा परिषदेस सन २०१७-१९ मधील रुपये ५४.२५ लक्ष उपकराची रक्कम देय असून ठाणे जिल्हा परिषदेकडील माहे मार्च, २०१९ अखेर थकित पाणीपट्टी रुपये ६०.७४ लक्ष इतकी आहे.

- (२) रुपये ४५० कोटी इतकी रक्कम देय आहे, हे खरे नाही.
- (३) उपकराची उर्वरीत रक्कम वर्ग करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आरे कॉलनी, गौरेगाव (पूर्व) येथील नागरी निवारा परिसराच्या
डोंगरात भीषण आग लागल्याबाबत**

(२१) * ४७४९० श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) आरे कॉलनी, गौरेगाव (पूर्व) येथील नागरी निवारा परिसराच्या मागील डोंगरात भीषण आग लागल्याची घटना दिनांक ३ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास घडल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, आरे कॉलनी परिसरातील वनराईत गत १५ वर्षांपासून अधूनमधून छोटी मोठी आग लागत असल्यामुळे पसरणारा धूर आणि उडणारी राख यामुळे परिसरातील रहिवासी त्रस्त झाले असून सदर आग विकासकाच्या फायद्यासाठी मुद्दाम लावण्यात आल्याबाबत संशय व्यक्त करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गोरेगावमधील आरे कॉलनीतल्या जंगलाला लागलेली आग ही नैसर्गिकरित्या लागलेली नसून ती कुणीतरी मुद्दाम लावली होती असा खुलासा वनाधिकारी श्रीमती प्रियंका बर्गे यांनी केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१) मौजे मालाड, सर्वे क्र. २३९/१पै. मधील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या शेजारी खाजगी जमिनीत दिनांक ०३/१२/२०१८ रोजी आग लागल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(२), (३) व (४) सदर आग लागलेले क्षेत्र हे खाजगी क्षेत्र असून या आगीमुळे संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाचे वनक्षेत्र बाधित झालेले नसून कोणत्याही प्रकारच्या वन्यप्राण्यास इजा झाल्याची बाब निदर्शनास आली नाही. प्राथमिक चौकशीप्रमाणे सदर क्षेत्र मोठे असून या क्षेत्रामध्ये कोरड्या नाल्यांमधून विनापरवाना घुसखोरी करणाऱ्या समाज कंटकाकडून सदर आग लावली गेली असल्याची शक्यता आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिवणी वाघोली (ता.चामोर्शी, जि.गडचिरोली) नदीघाट
रस्त्याची कामे निकृष्ट दर्जाची झाल्याबाबत**

(२२) * ४७१८० श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिवणी वाघोली (ता.चामोर्शी, जि.गडचिरोली) नदीघाट रस्त्याचे खडीकरण व डांबरीकरणाचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याने सहा महिन्यात डांबरीकरण उखडून खड्डे पडले असल्याचे दिनांक १८/१२/२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रस्त्यांची निकृष्ट दर्जाची कामे करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याची मागणी जिल्हा परिषद सदस्य यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने निकृष्ट दर्जाचे काम करणारे कंत्राटदार व अधिकारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर कामाची राज्य गुणवत्ता समन्वयक या त्रयस्थ यंत्रणेमार्फत तांत्रिक तपासणी झालेली असून सदर काम समाधानकारक व गुणवत्तापूर्ण असल्याचे त्यांनी अभिप्राय दिले आहेत.

सद्यःस्थितीत सदर काम सुस्थितीत आहे. त्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ
येथील डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२३) * ४६७५९ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील डॉक्टरांची अनेक पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, डॉक्टरांच्या रिक्त पदामुळे सर्वाधिक त्रास महिलांना होत असून तेथील स्त्रीरोग विभागावर त्याचा भार पडत असून पूर्णपणे एक युनिट बंद असल्याने जिल्ह्यातील प्रसूतीसाठी येणाऱ्या महिलांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात अध्यापकांच्या मंजूर १३६ पदांपैकी सद्यःस्थितीत २१ पदे रिक्त आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) या प्रकरणी चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. महाविद्यालयातील अध्यापकांची रिक्त पदे सरळसेवा व पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**देगलूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील येडून साठवण तलावातील
पाणीसाठ्याचा उपसा होत असल्याबाबत**

(२४) * ४७२७३ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) देगलूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील सीमावर्ती भागातील एकमेव येडून साठवण तलावातील राखीव पाणीसाठ्याचा प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे बेसुमार उपसा शेतकरी वर्गातून होत असल्याचे दिनांक १७ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यामुळे महिन्याभरापूर्वी ४२ टक्के असलेला पाणीसाठा केवळ २५ टक्क्यावर आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने बेसुमार पाणी उपसा रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे. दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी धरणात ३.५२६ दलघमी एवढा (३७.८४%) पाणीसाठा होता व दिनांक १७/१२/२०१८ रोजी म्हणजेच २ महिन्यांनंतर लाभार्थ्यांनी सिंचनासाठी केलेल्या उपश्यामुळे पाणी साठा २.३१ दलघमी (२४.७७%) एवढा झाला आहे.

(३) या प्रकल्पात पिण्याच्या पाण्याचे आरक्षण नाही. प्रकल्प सिंचनासाठीचा असल्याने पाणी उपश्यावर निर्बंध नाहीत, त्यामुळे पाणी उपसा रोखण्याबाबत कार्यवाहीची आवश्यकता नाही. पाणीवापराबाबत संबंधितांकडून विहित दराने पाणीपट्टी वसूल केली जाईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हिंगोली जिल्हा परिषदेच्या शाळेतील शिक्षकांचे भविष्य निर्वाह निधीचे
प्रस्ताव प्रलंबित असल्याबाबत**

(२५) * ४७११४ श्री.रामराव वडकुते, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्ह्यातील जिल्हापरिषदेच्या शाळेतील २०० शिक्षकांचे भविष्य निर्वाह निधी मिळण्याबाबतचे प्रस्ताव प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रस्ताव केव्हापासून प्रलंबित आहेत व त्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, सदरहू प्रस्ताव मंजूर करून शिक्षकांना त्यांचे हक्काचे पैसे देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कुणबी समाजाच्या प्रलंबित मागण्यांबाबत

(२६) * ४७८७८ श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४६२२९ ला दिनांक २२ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात विशेषतः कोकणात कुणबी समाजन्वोत्ती मंडळाने शैक्षणिक व सामाजिक सुविधेसाठी वेगवेगळ्या ठिकाणी वसतिगृहे व संस्था उभारणीविषयी मागणी केलेली असून या समाजाने शासनाकडे वेळोवेळी केलेल्या अनेक मागण्यांसंदर्भात कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कुणबी समाजाचे प्रलंबित प्रश्न मार्गी लावण्यासाठी शासनाकडे आजपर्यंत सादर करण्यात आलेल्या वेगवेगळ्या समितीच्या शिफारशींबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ.संजय कुटे : (१) या विभागामार्फत इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी राज्यातील जिल्ह्याच्या ठिकाणी मुलींसाठी १८ व मुलांसाठी १८ अशा एकूण ३६ वसतिगृहांना मान्यता देण्यात आली आहे. इतर मागास प्रवर्गामध्ये कुणबी जात समाविष्ट असल्याने, सदर वसतिगृहांमध्ये कुणबी समाजाच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश अनुज्ञेय राहणार आहे.

कोकणातील कुणबी समाजाच्या विविध प्रश्नांबाबतचे निवेदनातील मागण्यांचा विषय विविध विभागांशी संबंधित असल्याने सदर निवेदन संबंधित विभागाकडे योग्य त्या कार्यवाहीसाठी शासन पत्र दिनांक १७/१२/२०१८ अन्वये पाठविण्यात आलेले आहे.

(२) समितीची शिफारस विविध विभागांशी संबंधित असल्याने सदर शिफारशींवर योग्य कार्यवाहीसाठी शासन पत्र दिनांक २८/०१/२०१९ अन्वये पाठविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा सामान्य रुग्णालय (जळगांव) येथे कैद्यांची
सरबराई होत असल्याबाबत**

(२७) * ४८२२५ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जळगांव येथील जिल्हा सामान्य रुग्णालयात कारागृहातील कैद्यांची कैदी वार्डात खास व्यवस्था असून या वार्डात पोलिसांच्या उपस्थितीत परवानगीशिवाय कैदी नातेवाईक व इतर लोकांसोबत बैठक घेत असल्याचे प्रकार निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी अधिकारी/कर्मचाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रस्तुत प्रकरणी संस्थास्तरावर गठीत केलेल्या चौकशी समितीच्या अहवालात अशा प्रकारची घटना घडल्याचे निदर्शनास आले नाही. सबब, संबंधितांवर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**काटोल (जि.नागपूर) बस आगारात सोयी सुविधा
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(२८) * ४८२८८ श्री.हेमंत टकले, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) काटोल (जि.नागपूर) येथील बस आगाराची दुरवस्था झाल्याने प्रवाशांना आगारात दूषित पाणी प्यावे लागत असून प्रवाशांकरीता प्राथमिक सोयी सुविधा उपलब्ध नसल्याने प्रवाशांची गैरसोय होत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच बसगाड्यांना आगारात आत येण्यासाठी (Entry) व बाहेर जाण्यासाठी (Exit) असा एकच रस्ता असल्याने बस आगारात प्रवाशांचा अपघात होत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून काटोल बस आगाराचे नव्याने नियोजन करून नविन बस आगार बांधून आगारात सर्व सोयी सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) नाही.

काटोल बसस्थानकात स्वच्छ पिण्याच्या पाण्याची सोय उपलब्ध आहे. तसेच प्राथमिक सोयी सुविधा ही उपलब्ध आहेत. बसस्थानकाच्या नुतनीकरणाचे काम सुरु असल्याने बांधकाम साहित्यामुळे प्रवाशांची गैरसोय होऊ नये म्हणून खबरदारी घेण्यात येत आहे. काटोल आगारात बसगाड्या येण्यासाठी व बाहेर जाण्यासाठी पुरेशा रुंदीचे (७० फुट) गेट उपलब्ध असल्याने कोणत्याही स्वरूपाचा अपघात घडलेला नाही.

(३) सद्यःस्थितीत बसस्थानकाचे नुतनीकरणाचे व विस्तारीकरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे उपवळे (कदमवाडी) (ता.शिराळा, जि.सांगली) येथील

मोरणा नदीपात्रात पूल बांधण्याबाबत

(२९) * ४८३१५ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४३८७८ ला दिनांक १९ जुलै, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे उपवळे (कदमवाडी) (ता.शिराळा, जि.सांगली) येथील उपवळे ते शिराळा (ग्रा.मा.क्र.३१) या रस्त्यावरील मोरणा नदीवर पूल नसल्यामुळे पावसाळ्यात व इतर वेळी मोरणा धरणातून पाणी सोडल्यानंतर वाहतूक

खंडित होत असल्याने मोरणा नदीवर पुल बांधण्यासाठी सन २०१८-१९ च्या जिल्हा वार्षिक योजना प्रारूप आराखड्यामध्ये सदर पुलाचे बांधकाम जिल्हा परिषदेमार्फत जिल्हा वार्षिक योजनेकडे प्रस्तावित केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामस्थांनी संबंधितांकडे मागणी करूनही मोरणा नदीवर पूल बांधण्यात आला नसल्याने स्थानिक ग्रामस्थांना, शाळेतील मुलांना व रुग्णांना रुग्णालयात घेवून जाण्यासाठी त्रास सहन करावा लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर पुलाचे बांधकाम जिल्हा परिषदेमार्फत केव्हा सुरु करण्यात येणार आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मोरणा नदीवर पूल बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सदर रस्त्यावर मोरणा नदीवर पुल नसल्यामुळे पावसाळ्यात व इतर वेळी मोरणा धरणातून पाणी सोडल्यानंतर वाहतूक खंडीत होते. अशावेळी तडवळे, उपवळे कदमवाडी या गावातील ग्रामस्थांना जिल्हा हद्द गिरजवडे शिरशी मानकरवाडी अंत्री खूर्द तडवळे बिऊर (प्रजिमा क्र. १११) या रस्त्यावरून रा.मा.क्र. १५० या मार्गे शिराळा येथे जाण्यासाठी मार्ग उपलब्ध आहे. सदर पर्यायी मार्गाचा वापर केल्यास १.०० कि.मी. अंतर जादा कापावे लागते.

(३) व (४) सन २०१८-१९ च्या जिल्हा वार्षिक योजना प्रारूप आराखड्यामध्ये सदर पुलाचे बांधकाम करण्याबाबतचा प्रस्ताव जिल्हा परिषदेमार्फत जिल्हा वार्षिक योजनेकडे प्रस्तावित केला होता तथापि, सदर प्रस्तावित कामास जिल्हा नियोजन समितीकडून मंजूरी मिळालेली नाही.

जिल्हा परिषदेमार्फत सन २०१९-२० साठी पुन्हा सदर पुलाचे बांधकाम जिल्हा वार्षिक योजना प्रारूप आराखड्यामधून प्रस्तावित करण्याचे नियोजन आहे.

महात्मा बसवेश्वर आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करण्याबाबत

(३०) * ४८५८१ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महात्मा बसवेश्वर आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करून प्रत्येक वर्षाला रुपये १०० कोटींची आर्थिक तरतूद करणे, महात्मा बसवेश्वर यांचे राष्ट्रीय स्मारकाचे काम सुरू करणे, श्री. क्षेत्र कपिलधारा (ता.जि.बीड) विकासासाठी निधीचा दुसरा हप्ता मंजूर करणे आणि इतर मागण्यांसाठी शिवा संघटनेच्यावतीने आझाद मैदान, मुंबई येथे दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास मोर्चा काढून शासनास निवेदन दिले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मागण्या मंजूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. संजय कुटे : (१) व (२) महात्मा बसवेश्वर आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करून प्रत्येक वर्षाला रुपये १०० कोटींची आर्थिक तरतूद करणे आणि इतर मागण्यांसाठी शिवा संघटनेच्यावतीने आझाद मैदान, मुंबई येथे दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास मोर्चा काढून दिलेले निवेदन या विभागास प्राप्त झाल्याचे दिसून येत नाही. तथापि, "महात्मा बसवेश्वर आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करून प्रत्येक वर्षाला १०० कोटी रुपयांची आर्थिक तरतूद करणेबाबत" या विषयावरील संस्थापक तथा राष्ट्रीय अध्यक्ष, शिवा संघटना यांनी मा.मुख्यमंत्री महोदयांना उद्देशून लिहिलेले दिनांक ११/०६/२०१९ रोजीचे पत्र दिनांक १९/०६/२०१९ रोजी या विभागास प्राप्त झाले आहे. सदर पत्रामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या या विभागाशी संबंधित मागण्यांबाबत तसेच पत्रामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या इतर मागण्या ह्या कोणकोणत्या विभागांशी संबंधित आहेत याची तपासणी करून त्यानुषंगाने नियमानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सामदा काशीपुर (ता.दर्यापूर, जि.अमरावती) येथील श्री.सुर्यवंशी
वाल्मिकी मठाच्या विकास कामास मंजूरी मिळणेबाबत**

- (३१) * ४८६४५ श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रविण दरेकर :
सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) सामदा काशीपुर (ता.दर्यापूर, जि.अमरावती) येथील श्री.सुर्यवंशी वाल्मिकी मठ हे "क" दर्जा प्राप्त तीर्थक्षेत्र असून या क्षेत्राच्या विकास कामाकरीता रुपये १.६० कोटी अंदाजित खर्च येणार असल्याने सदर निधीची शासनाकडे मागणी करूनही निधी मंजूर होत नसल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

सामदा काशीपुर (ता.दर्यापूर, जि.अमरावती) येथील श्री.सुर्यवंशी वाल्मिकी मठ या तीर्थक्षेत्राचा रुपये १.६० कोटी रकमेचा विकास आराखडा शासनास सादर करण्यात आलेला नाही. सदर तीर्थक्षेत्रास तीर्थक्षेत्राचा "क" दर्जा आहे. "क" दर्जा तीर्थक्षेत्रास जिल्हा नियोजन समितीकडून निधी उपलब्ध करून दिला जातो. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अमरावती यांच्याकडून "ब" वर्ग दर्जाचा प्रस्ताव संबंधित शासन निर्णयातील तरतुदीसह सादर केल्यास योग्य ती कार्यवाही करणे शक्य आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाडा पंचायत समिती कार्यालयाची (जि.पालघर) इमारत
धोकादायक असल्याबाबत**

- (३२) * ४८७९९ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार :
सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वाडा पंचायत समिती कार्यालयाची (जि.पालघर) इमारत गेली ५० ते ६० वर्षे जुनी असून ती अत्यंत जीर्ण बनली असल्याचे माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी लाखो रुपयांचा खर्च करण्यात आला असून यंदाही २० लाखांचा निधी मंजूर करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने इमारतीच्या दुरुस्तीबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

- (३) होय, जिल्हा परिषद, पालघर अंतर्गत वाडा पंचायत समितीच्या इमारत दुरुस्तीसाठी रुपये २१.५० लक्ष इतकी रक्कम जिल्हा परिषद अर्थसंकल्प, इमारत देखभाल दुरुस्ती व अंतर्गत सुधारणा या लेखाशीर्षांतर्गत मंजूर करून सदरील काम प्रगतीपथावर आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाहन योग्यता प्रमाणपत्राशिवाय राज्यात वाहने चालविण्यात येत असल्याबाबत

(३३) * ४९०२३ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील राज्य परिवहन विभागातील (आर.टी.ओ.) अधिकाऱ्यांनी वाहनांना दिलेल्या फिटनेस प्रमाणपत्राबाबत आक्षेप घेत पुणे येथील श्री.श्रीकांत कर्वे यांनी त्याविरोधात मा.उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली होती, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने या याचिकेद्वारे राज्य परिवहन विभागाला टेस्टिंग ट्रक उभारणे, पद भरती करणे, फिटनेस तपासणीची विशेष मोहिम अशा उपाययोजना करण्याचे आदेश दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, मा.उच्च न्यायालयाने आदेश दिले असताना देखील राज्यात १७ लाख व्यावसायिक वाहनांची संख्या असताना, फक्त १९ हजार ११८ वाहनांची फिटनेस तपासणी केली असल्याचे राज्य परिवहन विभागाकडून प्राप्त झालेल्या आकडेवारीतून स्पष्ट झाले असून राज्यातील ९९ टक्के वाहन फिटनेस तपासणी शिवाय चालविण्यात येत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, राज्य परिवहन विभागाला मा.उच्च न्यायालयाने आदेश देवूनही ९९ टक्के वाहनांची तपासणी न होण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील सर्वच वाहनांची फिटनेस तपासणी पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) होय.

- (३) परिवहन संवर्गातील वाहन संख्या ३२,४१,२१७ इतकी आहे. नवीन नोंदणी झालेल्या परिवहन संवर्गातील वाहनांना सुरुवातीस दोन वर्षे कालावधीसाठी योग्यता प्रमाणपत्र देण्यात येते. सन २०१७-१८ मध्ये परिवहन संवर्गात एकूण २,६५,५७८ नवीन वाहनांची नोंदणी करण्यात आली असून सन २०१८-१९ मध्ये ९,०२,९२७ वाहनांना योग्यता प्रमाणपत्र देण्यात आले आहे. अशाप्रकारे सन २०१८-१९ मध्ये ११,६८,५०५ वैध वाहने म्हणजेच ३६.०५% वाहने योग्यता प्रमाणपत्र धारण करीत आहेत.
- (४) व (५) परिवहन संवर्गातील वाहने पावसाळा, अपघात, वाहन दुरुस्ती इत्यादी कारणांसाठी वर्षभरात काही कालावधीसाठी ना-वापरात असतात. परिवहन वाहनांचे सर्वसाधारण वय १५ वर्षे इतके असते यापेक्षा जास्त कालावधीची जूनी वाहने वापरात असत नाहीत.

योग्यता प्रमाणपत्राच्या तपासणीसाठीची अपॉईंटमेंट घेणे व त्यासाठी विहित शुल्काचा भरणा करणे यासाठी ऑनलाईन व्यवस्था उपलब्ध आहे. त्याचप्रमाणे ब्रेक चाचणी घेण्यासाठी ४६ कार्यालयांसाठी २५० मीटर लांबीचे चाचणी पथ उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. आधुनिक पध्दतीने व जलद गतीने वाहन तपासणी होण्यासाठी स्वयंचलित तपासणी व प्रमाणन केंद्र (Automated inspection and certification centre) नाशिक येथे सुरु करण्यात आले आहे.

वैध योग्यता प्रमाणपत्राशिवाय धावणारी वाहने ताब्यात घेऊन गॅरेज मध्ये पाठविण्याबाबत व योग्यता प्रमाणपत्र प्राप्त केल्याशिवाय अशी वाहने रस्त्यावर धावणार नाहीत यांची खबरदारी घेण्याबाबत परिवहन आयुक्त कार्यालयाकडून सर्व प्रादेशिक /उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयांना कळविण्यात आले आहे.

**वैभववाडी (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील अरुणा मध्यम पाटबंधारे
प्रकल्पाचे काम प्रलंबित असल्याबाबत**

(३४) * ४९१६० अॅड.हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वैभववाडी (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील अरुणा मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासाठी रुपये ५४ कोटी अंदाजित खर्चाच्या कामास शासनाकडून १३ वर्षांपूर्वी प्रशासकीय मान्यता मिळाल्यानंतर व सदरहू प्रकल्पाचे काम सुरु झाल्यानंतर कालांतराने प्रकल्पाचे काम पूर्णपणे बंद झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू अरुणा मध्यम प्रकल्पामुळे १९ गावांतील ५ हजार ३१० हेक्टर क्षेत्र सिंचनाखाली येणार असून प्रकल्पाचे काम बंद झाल्यामुळे तेथील शेतकऱ्यांना सिंचनापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, या प्रकल्पास झालेल्या व होत असलेल्या विलंबामुळे रुपये ५४ कोटी अंदाजित खर्चाच्या या प्रकल्पावर आतापर्यंत शासनाने रुपये १ हजार ३ कोटी खर्च केला आहे, हे ही खरे आहे काय

(४) असल्यास, या प्रकल्पाला सन २०१८ मध्ये पंतप्रधान कृषी संचायी योजनेतून रुपये १ हजार ६०० कोटी निधीची सुधारित मान्यता मिळून निधी प्राप्त झाला आहे, हे ही खरे आहे काय;

(५) असल्यास, सदरहू प्रकल्पास विलंब होण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत तसेच प्रकल्पाचे काम विनाविलंब हाती घेवून प्रकल्प पूर्ण होण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे. माहे जून, २००४ ते मे, २००७ या कालावधीत प्रकल्पग्रस्तांच्या विरोधामुळे काम बंद होते.

(२) नाही.

सन २०१८-१९ मध्ये अरुणा प्रकल्पाचे प्रथम टप्पा घळभरणीचे काम मे, २०१९ अखेरीस पूर्ण करण्यात आले असून त्याद्वारे ४८.०६ द.ल.घ.मी. पाणी साठा निर्मिती झाली आहे. माहे जून, २०२० पर्यंत प्रकल्पाचा संकल्पित पाणीसाठा ९३.३७८ द.ल.घ.मी. व ५३१० हे. सिंचन निर्मिती करण्याचे उद्दीष्ट आहे. प्रकल्पाच्या उजवा कालवा व भुईबावडा शाखा कालवावरील २२८४ हे क्षेत्राचे नलिका वितरण प्रणालीचे काम प्रगतीपथावर आहे. डावा कालवा कि.मी. १ ते १३ मधील माती काम व बांधकामे प्रगतीपथावर आहे. तसेच मांगवली शाखा कालवा व डावा कालवा कि.मी. १३ ते २३ मधील नलिका वितरण प्रणालीचे संकल्पन प्रगतीपथावर आहे.

(३) नाही.

या प्रकल्पावर माहे मार्च, २०१९ अखेर पर्यंत १००७.४४ कोटी, तसेच मे, २०१९ अखेर एकूण १११८.३७ कोटी खर्च झाले आहे. सन २०१९-२० साठी सदर प्रकल्पास रुपये २५० कोटी निधीची तरतुद मंजूर करण्यात आली आहे.

४) नाही.

अरुणा प्रकल्पास माहे नोव्हेंबर, २०१८ मध्ये रुपये १६८९.५० कोटी रकमेस तृतीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता मिळाली आहे. सदर प्रकल्पास सन २०१९-२० साठी रुपये २५०.०० निधीची तरतुद मंजूर करण्यात आलेली आहे. पंतप्रधान कृषी सिंचन योजनेतर्गत (PMKSY/AIBP) अद्यापपर्यंत रुपये ७०.५४२ कोटी केंद्र शासनाकडून प्राप्त झाला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अंगणवाडी सेविकांच्या विविध मागण्यांबाबत

(३५) * ४७३६८ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.रामहरी रुपनवर, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र शासनाने देशभरातील अंगणवाडी सेविकांच्या मानधनात दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१८ रोजी रुपये १५०० वाढ घोषित केली, केंद्र शासनाच्या या घोषणेची इतर राज्यांनी अंमलबजावणी सुरु केली असूनही महाराष्ट्र राज्याने अंमलबजावणी केली नसल्याची बाब माहे फेब्रुवारी-मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यातील अंगणवाडी सेविका, मदतनीस यांना वेतनश्रेणी लागू करणे, त्यांचे निवृत्तीची वयोमर्यादा ६५ करणे, मे महिन्याची सुट्टी भरपगारी करावी, सेवेत कायमस्वरूपी सामावून घेणे, निवृत्त कर्मचाऱ्यांचे निवृत्तीवेतन मिळावे, अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांमधून पर्यवेक्षकांची पदे भरावीत, आजारपणात पगारी रजा देण्यात यावी इत्यादी मागण्यांसाठी महाराष्ट्र राज्य अंगणवाडी बालवाडी कर्मचारी युनियनच्यावतीने कोल्हापूर शहरातील शिवाजी चौकामध्ये दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी रास्ता रोको आंदोलन तसेच मुंबईतील आझाद मैदान येथे आंदोलन करण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या वरील मागण्यांच्या अनुषंगाने शासनाकडून धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आला आहे, त्याचा तपशिल काय आहे,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या मागण्या पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१), (२), (३), (४) व (५) एकात्मिक बालविकास सेवा योजना ह्या केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत अंगणवाडी सेविका/मदतनीस/मिनी अंगणवाडी सेविका हे मानधनी कर्मचारी कार्यरत आहेत.

अंगणवाडी सेविका/मदतनीस/मिनी अंगणवाडी सेविका यांना दिनांक २३/०२/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये त्यांच्या मानधनात वाढ करण्यात आलेली आहे. केंद्र शासनाने दिनांक ०१/१०/२०१८ पासून केलेली मानधन वाढ मंजूर करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

**संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली येथील बिबट्यांची
संख्या कमी झाल्याबाबत**

(३६) * ४८०१५ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, बोरीवली येथून सन २०१७ मध्ये २१ व सन २०१८ मध्ये १६ असे एकूण ३७ बिबटे हरविले असल्याची माहिती माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उद्यान प्रशासनाचा रेडिओ कॉलरिंग प्रकल्प प्रलंबित असल्यामुळे बिबट्यांचा शोध लागत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने रेडिओ कॉलरिंग प्रकल्पास मंजूरी देण्याबाबत व बिबट्यांचा शोध घेण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२) व (३) संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाद्वारे वाईल्ड लाईफ कॉन्झर्वेशन सोसायटी मार्फत राष्ट्रीय उद्यानातील बिबट्यांची घनता, त्यांचा वावर व संख्या कॅमेरा ट्रॅपद्वारे जाणून घेण्याचा संशोधन प्रकल्प सन २०११, २०१५ व २०१७ या वर्षात राबविण्यात आला होता.

त्यानुसार सन २०११ मध्ये २१, सन २०१५ मध्ये ३५, सन २०१७ मध्ये ४१ तर सन २०१८ मध्ये ४७ बिबटे कॅमेराट्रॅपमध्ये चित्रित झाले आहेत. तथापि, काही बिबटे कॅमेराट्रॅप मध्ये चित्रित न होण्यामागे माहिती संकलन क्षेत्राची व्याप्ती, संकलन कालावधी, कॅमेराट्रॅप लावलेली ठिकाणे, वापरलेल्या कॅमेरांची गुणवत्ता, बिबट्यांचे होणारे स्थलांतरण असे अनेक कारणे असून केवळ कॅमेराट्रॅप मध्ये बिबटे चित्रित न झाल्यामुळे बिबटे हरविले असे म्हणणे संयुक्तिक नाही.

रेडियो कॉलरिंग संशोधन प्रकल्पाचा खर्च संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाचे स्वीय प्रपंची लेख्यातून भागविण्याकरीता तत्वतः मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. सदर संशोधन प्रकल्पांतर्गत निवडक बिबट्यांचेच रेडियो कॉलरिंग करणे अपेक्षित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर येथे
पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु करण्याबाबत**

(३७) * ४७४०३ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडीकल), नागपूर येथे शल्यचिकित्सक शास्त्राचा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याचे दिनांक २६ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यात सदर अभ्यासक्रम सुरु करणारे हे पहिले शासकीय महाविद्यालय ठरणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने बाल शल्य चिकित्सक अभ्यासक्रम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) नाही, हे खरे नाही.

(२) नाही, हे खरे नाही.

(३) एम.सीएच. पेडीयाट्रिक सर्जरी हा वैद्यकीय अतिविशेषोपचार अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी भारतीय आयुर्विज्ञान परिषदेकडून दिनांक ०८/११/२०१७ व दिनांक ०९/०४/२०१८ रोजी निरीक्षण झाले असून दिनांक २८/०५/२०१९ अन्वये शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर येथे उक्त अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून दोन प्रवेशक्षमतेने सुरु करण्यास परवानगी प्राप्त झालेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विरार (पूर्व) येथे दगड खदानीचे अनधिकृत उत्खनन सुरु असल्याबाबत

(३८) * ४६९३० श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वसई (जि.पालघर) परिसरात दगड खदानीचे परवाने शासनाने बंद केले असतानासुद्धा विरार (पूर्व) चंदनसारा येथील सर्व्हे क्र. ३५९ येथे असलेला डोंगर खदान माफीयांनी पूर्णपणे उध्वस्त केला असून अनधिकृतपणे उत्खनन करून शासनाचा महसूल बूडवून लाखो रुपये कमवित असल्याची बाब निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधीतांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

मौजे-चंदनसार, ता.वसई, जि.पालघर येथील सर्व्हे क्र. ३५९ मधील क्षेत्र ३७४.७६ हेक्टर असून त्याचा वैधानिक दर्जा राखीव वन असा आहे. वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत सदर सर्व्हे क्रमांकामधील ०.८० हेक्टर वनक्षेत्र दगडखदानीसाठी वळती करण्यास केंद्र शासनाच्या दिनांक १४/११/२००६ रोजीच्या आदेशानुसार परवानगी प्राप्त झाली होती. तथापि, केंद्र शासनाने दिनांक १८/०५/२०१२ रोजीच्या पत्रान्वये दगडखानी करिता पर्यावरण विषयक मंजूरी घेणे आवश्यक असल्याचे निर्देश दिले आहेत. प्रकल्प यंत्रणेने पर्यावरण विषयक मंजूरी प्राप्त केली नसल्याने उपवनसंरक्षक, ठाणे यांनी दिनांक २२/०५/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये सदर दगडखदान बंद करण्याचे निर्देश दिले आहेत. प्रकल्प यंत्रणेने वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत प्राप्त झालेल्या मान्यतेनुसार पर्यायी वनीकरण, नक्त वर्तमान मूल्य व सुरक्षा क्षेत्र इ. बाबीपोटी विहित रक्कमेचा भरणा केला आहे. तसेच प्रकल्प यंत्रणेकडून प्रचलित नियमानुसार स्वामित्व शुल्काची वसूली करण्यात आलेली आहे.

(२) व (३) केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार प्रकल्प यंत्रणेने पर्यावरण विषयक मान्यता प्राप्त केली नसल्याने दिनांक २२/०५/२०१७ पासून सदर दगडखदान बंद करण्याची कार्यवाही करण्यात आली आहे.

सहाय्यक परिवहन अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(३९) * ४८१०२ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परिवहन विभागांतर्गत सहाय्यक परिवहन अधिकाऱ्यांची ५० टक्के पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वाहन निरीक्षक संवर्गातून सहाय्यक परिवहन अधिकारी संवर्गात पदोन्नतीने रिक्त पदे भरत असताना अनेक वाहन निरीक्षकांकडून पदोन्नती नाकारण्याचे प्रमाण वाढले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गृह (परिवहन) विभागाने परिवहन आयुक्तांकडून सन २०१८-१९ या वर्षात पदोन्नती नाकारणाऱ्या मोटार वाहन निरीक्षकांची चौकशी करण्याबाबतचा प्रस्ताव पाठविण्याचा आदेश दिनांक ६ मे, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, परिवहन आयुक्तांकडून चौकशीबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाला आहे काय, प्रस्तावाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) अंशतः खरे आहे. सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी संवर्गातील १०० मंजूर पदांपैकी सद्यःस्थितीत ४० पदे रिक्त आहेत.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे.

(४) होय, परिवहन आयुक्त कार्यालयाच्या अहवालानुसार, सन २०१८-२०१९ वर्षाच्या पदोन्नतीकरीता विचारक्षेत्रातील एकूण ६४ अधिकाऱ्यांपैकी ३५ अधिकाऱ्यांनी यापूर्वी पदोन्नती नाकारली होती. आता त्यापैकी ३० अधिकारी पदोन्नती घेण्यास इच्छुक आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडीकल) नागपूर
येथे व्हेंटिलेटर उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(४०) * ४७८७५ श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५३५८ ला दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय (मेडीकल) नागपूर येथे १५०० बेड असून केवळ २२ व्हेंटिलेटर उपलब्ध आहेत त्यापैकी ५ व्हेंटिलेटर बंद असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मेडिकलमध्ये दररोज ४ ते ५ गंभीर रुग्णांना व्हेंटिलेटरची गरज असून व्हेंटिलेटरची कमतरता असल्यामुळे रुग्णाला खाजगी रुग्णालयाशिवाय पर्याय नसतो अशावेळी खाजगी रुग्णालयात व्हेंटिलेटरचा एक दिवसाचा खर्च रुपये १५ हजार पेक्षा अधिक असतो, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मेडीकल येथे गंभीर आजाराचे रुग्ण मोठ्या प्रमाणात सापडत असून व्हेंटिलेटर अभावी बऱ्याच रुग्णांना ऑक्सीजन वेळेत उपलब्ध न झाल्याने कित्येकांचे मृत्यू झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच, अपघातात गंभीर जखमी रुग्णांना तातडीने उपचार उपलब्ध व्हावा याकरीता ९० खाटांचे ट्रॉमा केअर सेंटर मंजूर असताना ७२ खाटांचे सुरु करण्यात आले असून तेथे ५० व्हेंटिलेटरची गरज असताना केवळ १७ व्हेंटिलेटर उपलब्ध असल्याचे दिनांक १४ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, ट्रामा केअर सेंटरकरीता जिल्हा नियोजन समिती मधून नविन २० व्हॅटिलेटर खरेदी करण्याचा प्रस्ताव शासनाने हाफकिनकडे पाठवूनही व्हॅटिलेटरची खरेदी झाली नसून उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर रुग्णालयात व्हॅटिलेटर उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय किंवा ट्रामा केअर सेंटर मधून रुग्णाला खाजगी रुग्णालयात संदर्भित करण्यात येत नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) हे अंशतः खरे आहे.

सद्यःस्थितीत उपलब्ध ७२ बेडच्या तुलनेत १७ व्हॅटिलेटरची संख्या पुरेशी आहे. ट्रामा केअर सेंटरमध्ये ९० खाटांच्या अनुषंगाने २० व्हॅटिलेटर्स हाफकिन महामंडळामार्फत खरेदी करण्याकरीता निधी वर्ग करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चिंचघर (ता.वाडा, जि.पालघर) येथील ग्रामपंचायतीच्या
निधीत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(४१) * ४८८६३ श्रीमती विद्या चव्हाण, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिंचघर (ता.वाडा, जि.पालघर) येथील ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, भटक्या जाती, विमुक्त जमाती व इतर मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या १५ टक्के निधीत सन २०१७-१८ मध्ये सरपंच, उपसरपंच तसेच उपसभापती यांनी आर्थिक गैरव्यवहार केल्याप्रकरणी

संबंधितांवर फौजदारी गुन्हा दाखल करून कारवाई करण्याची मागणी श्रमजीवी संघटनेने दिनांक २० मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास मा.ग्रामविकास मंत्री यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) चिंचघर ग्रामपंचायतीने सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात ग्रामपंचायतीच्या अंदाजपत्रकीय तरतुदीनुसार १५% मागासवर्गीयांसाठी रक्कम रुपये ३,००,०००/- इतकी तरतूद केली असून ग्रामपंचायतीने रक्कम रुपये २,९५,००८/- इतका खर्च केलेला आहे. सदर खर्चास दिनांक ०३/०५/२०१८ च्या मासिक सभा व दिनांक १३/०८/२०१८ च्या ग्रामसभेमध्ये मान्यता घेतलेली आहे.

सदर निधीमधून कचरापेटी खरेदी करण्यासाठी व लाभार्थी निवडीसाठी दिनांक २४/०१/२०१८ च्या ग्रामसभेमध्ये "लाभार्थी निवड समिती" गठीत करून लाभार्थी कुटुंबियांना कचरापेट्या वाटप करण्याची मान्यता घेण्यात आली आहे.

तथापि, सदरची खरेदी ही ग्रामपंचायतीने एकाच दिनांकास व एकाच एजन्सीकडून खरेदी केलेली आहे. तसेच ग्रामपंचायतीने खरेदी केलेले साहित्य ग्रामपंचायतीच्या साठा नोंदवही पडताळणीमध्ये दिसून येते. साहित्य खरेदी करताना कार्यालयीन खरेदी प्रक्रिया पध्दतीचा अवलंब केलेला दिसून येत नाही. याबाबत गैरव्यवहार न होता अनियमितता झाल्याचे प्राथमिक चौकशीमध्ये दिसून येत असल्याने संबंधित सरपंच व ग्रामसेवक यांना नोटीस बजावण्यात आली असून पुढील कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे करबुडे (ता.जि.रत्नागिरी) येथे जलविद्युत
प्रकल्प उभारण्याबाबत**

(४२) * ४८०५४ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे करबुडे (ता.जि.रत्नागिरी) येथील तसेच जवळच्या परिसरातील जनतेच्या पाण्याचा व विजेचा प्रश्न सुटावा यासाठी जलविद्युत प्रकल्प उभारण्यात यावा अशी त्या परिसरातील जनतेची गेल्या अनेक वर्षांपासूनची मागणी असून ग्रामपंचायत करबुडे मार्फत दिनांक २८ डिसेंबर, २०१२ रोजी वा त्यासुमारास मा.मुख्यमंत्री, मा.ऊर्जा मंत्री तसेच जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांना निवेदन सादर केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, उपरोक्त ठिकाणी जलविद्युत प्रकल्प व्हावा यासाठी दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास मा.नगरविकास व संसदीय कार्य राज्यमंत्री यांनी मा.जलसंपदा मंत्री (कृष्णा खोरे पाटबंधारे महामंडळ वगळून) यांना निवेदनाद्वारे विनंती केली असून त्यानुषंगाने प्रकल्पासंदर्भात पाहणी करण्यात आलेली असून सदर जलविद्युत प्रकल्प उभारण्याबाबतचा अहवाल मुख्य अभियंता (स्था.) जलविद्युत प्रकल्प, सिंचन भवन, पुणे यांनी प्रधान सचिव (लाभक्षेत्र विकास) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना दिनांक ७ मे, २०१३ रोजी सादर केलेला आहे व त्यानुसार सदर जलविद्युत प्रकल्प उभारण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय, निर्णयाचे स्वरूप काय आहे व तदनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) मा.मुख्यमंत्री कार्यालयाकडून प्राप्त माहितीनुसार दिनांक १०/०१/२०१३ रोजी सदर निवेदन त्यांचे कार्यालयास प्राप्त असून ते दिनांक ११/०१/२०१३ रोजी ऊर्जा विभागाकडे पाठविण्यात आले होते, असे निदर्शनास येते.

(२) अंशतः खरे आहे.

सदर जलविद्युत प्रकल्प उभारण्याबाबतची वस्तुस्थिती उपप्रश्न क्र.३ च्या उत्तरामध्ये नमूद करण्यात आली आहे.

(३) ग्रामपंचायत कार्यालयाने सादर केलेल्या विनंती अर्जात सदर ठिकाणी प्रपाताची उंची ८० ते ९० मी. नमूद करण्यात आली होती. सदर प्रकरणी जलसंपदा विभागाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांनी करबुडे ग्रामपंचायत सदस्य व ग्रामस्थ यांचे समवेत प्रस्तावित प्रकल्प स्थळाची संयुक्त पाहणी केली असता सदर उंची ८० ते ९० फूट म्हणजेच २५ मी. इतकीच असल्याचे निदर्शनास आले. उपलब्ध शीर्ष व येवा विचारात घेऊन तांत्रिक अभ्यास करण्यात आला असता ३५० कि.वॅ. स्थापित क्षमतेच्या जलविद्युत प्रकल्पाव्दारे पावसाळ्यात १०० दिवसांत ०.८४ द.ल. युनिटस् वीज निर्मिती अपेक्षित आहे.

प्रस्तुत प्रकल्पासाठी जलसाठा तयार करणे, २५ मी. फॉलसाठी पेनस्टॉक टाकणे व त्यातून केवळ ३५० कि.वॅ. स्थापित क्षमता निर्माण करणे आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील सर्व प्रादेशिक विभागात मुलींचे शासकीय निरीक्षणगृह सुरु करणेबाबत

(४३) * ४६९४९ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अमरावती येथे विधीसंघर्षग्रस्त मुलींना ठेवण्यासाठी मुलींचे स्वतंत्र शासकीय निरीक्षण गृह आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील दोन वर्षांपूर्वी औरंगाबाद येथे मुलींच्या शासकीय निरीक्षण गृहाची घोषणा केली असून राज्यातील फक्त पाच जिल्ह्यात खाजगी स्वयंसेवी संस्थांचे १६ निरीक्षणगृह आहेत, सदर निरीक्षण गृहाबाबत अभ्यासकांनी नाराजी दर्शविली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागील दहा वर्षांमध्ये बालगुन्हेगारीत वाढ झाली असल्याने तसेच विधीसंघर्षग्रस्त मुलींना पोलीस किंवा स्वयंसेवी संस्था बालन्याय मंडळापुढे हजर करत असल्याने त्यांना ठेवायचे कुठे याबाबत बालन्याय मंडळापुढे प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने किमान प्रत्येक प्रादेशिक विभागात मुलींसाठी स्वतंत्र शासकीय निरीक्षणगृह सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) नाही.

(४) सद्यःस्थितीत महिला व बालविकास विभागांतर्गत राज्यात मुलींसाठी अमरावती येथे शासकीय निरीक्षण गृह कार्यरत असून याव्यतिरीक्त स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणारी मुलींकरीता १६ निरीक्षणगृहे कार्यरत आहेत. यासोबतच विभागाच्या दिनांक ०८/०३/२०१९ च्या पत्रान्वये राज्यात ५ स्वयंसेवी संस्थांमार्फत मुलींकरीता निरीक्षणगृहे प्रस्तावित करण्यात आलेली आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विदर्भातील सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्याबाबत

(४४) * ४७२४४ श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः विदर्भातील सिंचन प्रकल्प शासनाकडून अपूऱ्या निधीच्या तरतूदीमुळे व अपूरी तांत्रिक बाबी तसेच कर्मचाऱ्यांची संख्या अपूरी असल्याकारणामुळे कारणीभूत ठरत असल्याचे विदर्भ सिंचन विकास मंडळाने मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाला दिलेल्या शपथपत्रात सादर केल्याचे दिनांक ६ डिसेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, विदर्भातील ३८ सिंचन प्रकल्पांपैकी १३ प्रकल्प पूर्ण झाले असून उर्वरित प्रकल्प पूर्ण करण्यास भरीव निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे आहे.

लोकनायक बापूजी अणे स्मारक समिती यांनी केंद्र शासन व अन्य यांच्याविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ नागपूर येथे जनहित याचिका क्र. ८२/२०१८ दाखल केली आहे. दिनांक ५/१२/२०१८ रोजी विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्यावतीने अधीक्षक अभियंता, नागपूर पाटबंधारे मंडळ, नागपूर यांनी शपथपत्र दाखल केले आहे.

(२) उर्वरित २५ प्रकल्पांपैकी नागपूर प्रदेशातील १७ प्रकल्पाकरीता रुपये १४७५६०.१० लक्ष व अमरावती प्रदेशातील ८ प्रकल्पाकरीता रुपये १८४३७.०३ लक्ष असा २५ प्रकल्पाकरीता एकूण रुपये १६५९९७.१३ लक्ष निधी उपलब्ध आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय,
यवतमाळ येथील वैद्यकीय उपकरणे बंद असल्याबाबत**

(४५) * ४८४५१ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, यवतमाळ येथील रुग्ण सेवेसाठी गेल्या वर्षी कोटयवधी रुपयांची आधुनिक यंत्रे खरेदी करण्यात आली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अद्ययावत यंत्रे खरेदी केल्यापासून बंद स्थितीत असल्याचे तसेच दिव्यांगजनांच्या हात व पायाचे पॉवर मोजणारी "एनसीबी" ही मशीन देखील गेल्या तीन महिन्यापासून बंद असल्याचे दिनांक ५ एप्रिल, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वैद्यकीय यंत्रे बंद असल्यामुळे किडनी व लिव्हर आजाराशी संबंधित रुग्ण तसेच दिव्यांग रुग्णांना आरोग्य विषयक सोयी सुविधांपासून वंचित राहावे लागत असल्याच्या तक्रारी रुग्ण व नातेवाईक यांनी उपसंचालक, आरोग्य सेवा, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, यवतमाळ तसेच प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग व प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग यांचेकडे माहे एप्रिल, २०१९ च्या दुसऱ्या सप्ताहात केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

सदर संस्थेतील अद्ययावत यंत्रसामुग्री सुरु आहे. तथापि, संस्थेतील "एनसीबी" ही यंत्रसामुग्री जुनी झाल्याने बंद आहे. सदर यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे. सदर यंत्रसामुग्रीची आवश्यकता असणाऱ्या दिव्यांग रुग्णांना चाचणीसाठी अन्य ठिकाणी संदर्भित करण्यात येते. किडनी व लिव्हर आजारांशी संबंधित चाचण्यांसाठी आवश्यक असणारी जुने झालेले यंत्रे बदलून नविन यंत्रे प्रस्थापित करण्यात आलेले आहे. सदर संस्थेमध्ये डायलेसीसची सेवा सुरु आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कळमनुरी (जि.हिंगोली) तालुक्यातील लाभार्थ्यांच्या
सिंचन विहिरीचे प्रस्ताव प्रलंबित असल्याबाबत**

(४६) * ४७५७३ श्री.रामराव वडकुते : दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ३ मधील प्रश्न क्रमांक ४५५८८ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय रोजगार हमी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कळमनुरी (जि.हिंंगोली) पंचायत समितीने मंजूर ३४१ विंधन विहिरीचे प्रस्ताव जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याकडे पाठविले असून यापैकी २२ सिंचन विहिरींच्या प्रस्तावांना मान्यता देण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, २२ प्रस्तावांना मंजुरी न देण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने प्रस्तावांना मंजुरी देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयदत्त क्षीरसागर : (१) व (२) हे खरे नाही.

पंचायत समिती कळमनुरी (जि.हिंंगोली) यांचेकडून मगारोहयो अंतर्गत ३२६ सिंचन विहिरींचे प्रस्ताव मान्यतेसाठी जिल्हा परिषदेस प्राप्त झाले होते. त्यापैकी ३०४ प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. उर्वरित २२ प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता करून सादर करण्याबाबत पंचायत समितीस कळविण्यात आले होते. सद्यःस्थितीत सादर २२ प्रस्तावापैकी १६ सिंचन विहिरींना प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**म्हसळा (जि.रायगड) येथील दास ऑफशोर कंपनीकडून
थकबाकी वसूल करण्याबाबत**

(४७) * ४९०३६ श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रोहिणी ग्रामपंचायत (ता.म्हसळा, जि.रायगड) यांचेही रुपये ४५ लाख रुपयांची थकबाकी दास ऑफशोर कंपनीने थकविले असून कोट्यवधी रुपयांची रॉयल्टी बुडवून शासनाची फसवणूक केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या कंपनीने ग्रामपंचायतीमार्फत अवैधरित्या अनेक ना हरकती प्रमाणपत्र घेतली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासनाची रॉयल्टीची कोट्यवधी रुपयांची थकबाकी व ग्रामपंचायतीची थकबाकी मिळण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) रोहिणी ग्रामपंचायतीकडे दास ऑफशोर कंपनीने मागणी केल्यानुसार ग्रामपंचायतीने ग्रामसभा व मासिक सभेची मान्यता घेऊन नियमानुसार ना-हरकत दाखले दिले आहेत.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियमातील तरतुदीनुसार बिनशेती झालेल्या मोकळ्या जागेवर कर आकारणी करण्याच्या अनुषंगाने कंपनीला नोटीस देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बोहरा (ता.अमळनेर, जि.जळगांव) येथील साने गुरुजी

उपसा सिंचन योजना प्रलंबित असल्याबाबत

(४८) * ४८२४२ श्रीमती स्मिता वाघ : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४०१८५ ला दिनांक ६ मार्च, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बोहरा (ता.अमळनेर, जि.जळगांव) येथील साने गुरुजी उपसा सिंचन योजना कार्यान्वित करण्याचा प्रस्ताव निधी अभावी प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रस्ताव मंजूर होवून साने गुरुजी उपसा सिंचन योजना कार्यान्वित होण्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) नाही.

(२) सदर योजनेच्या पुनर्स्थापना व विशेष दुरुस्तीच्या रूपये ११४९.८७ लक्ष किंमतीच्या कामास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ११/०६/२०१९ रोजीच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आंबाडोस (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथील वहाळवाडी ते रवळनाथ मंदिरापर्यंत जोडरस्ता व पुलाचे बांधकाम करण्याबाबत

(४९) * ४९०६६ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५२८५ ला दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबाडोस (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथील वहाळवाडी ते रवळनाथ मंदिरापर्यंतचा जोडरस्ता व पुलाचे बांधकाम करण्याकरीता ग्रामस्थांनी मा.ग्रामविकास मंत्री व राज्यमंत्री, सचिव, ग्रामविकास विभाग तसेच जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग यांना निवेदने देऊनही रस्त्याचे व पूलाचे काम करण्यात आले नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रस्त्याचे व पूलाचे बांधकाम सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) प्रश्नाधिन रस्त्याचे वा पुलाचे बांधकाम करणेसाठी मोठ्या प्रमाणात निधीची आवश्यकता आहे तसेच पुल बांधण्याचे काम सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून राबविले जात असल्याने सदरचे काम सा.बा. विभागाकडून प्रस्तावित करणेसाठी जिल्हा परिषदेने पत्र क्र. सिजिप/बांधकाम/प्रशा. ३/१४०८/०१७ दिनांक ११/०७/२०१७ अन्वये कळविले आहे. तसेच रस्त्याच्या

कामासाठी जि.प. कडे उपलब्ध होणाऱ्या जिल्हा वार्षिक योजना, रस्ते विशेष दुरुस्ती कार्यक्रम इत्यादीमधून निधीच्या उपलब्धतेनुसार टप्या-टप्याने प्रस्तावित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात एकापेक्षा जास्त ठिकाणी काम करणाऱ्या
पॅथॉलॉजिस्टवर कारवाई करण्याबाबत**

(५०) * ४८६०६ श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.रामदास आंबटकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भारतीय वैद्यक परिषदेच्या नियमानुसार एक पॅथॉलॉजिस्ट एकाच प्रयोगशाळेत काम करू शकतो, परंतु काही पॅथॉलॉजिस्ट अनेक ठिकाणी काम करत असून याबाबत काही आरोग्य विमा (मेडीक्लेम) कंपन्यांनी आक्षेप घेतल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नियमानुसार वैद्यकीय तपासणी अहवाल तयार होताना पॅथॉलॉजिस्ट स्वतः उपस्थित असणे आवश्यक असतानाही कनिष्ठ कर्मचारी अहवाल तयार करत असून त्यावर पॅथॉलॉजिस्ट स्वाक्षरी करत असल्याने वैद्यकीय तपासणी अहवाल विमा कंपन्यांकडून नाकारले जाण्याची शक्यता असून मेडिकलेम रद्द करण्याची शिफारस केल्याने रुग्णांना त्याचा आर्थिक भूद्दंड बसणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बुलेट हेल्थ केअर या कंपनीची तपासणी करताना मुंबई आणि पुण्यातील दोन पॅथॉलॉजिस्ट एकाच वेळी अनेक पॅथॉलॉजिमध्ये काम करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने अनेक ठिकाणी काम करणाऱ्या पॅथॉलॉजिस्टवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

वैद्यकीय व्यवसायिकांनी किती पॅथॉलॉजी लॅबमध्ये काम करावे, याबाबत नियमात तरतूद नाही. तथापि, त्याने गुणवत्तापूर्ण सेवा देणे बंधनकारक आहे.

महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषदेकडे विदाल हेल्थ इन्शुरन्स या आरोग्य विमा मेडिकलेम कंपनीने डॉ.राजेश सोनी हे वेगवेगळ्या पॅथॉलॉजी लॅबमध्ये जाऊन रिपोर्टवर वेगवेगळ्या सहाय्य व वेगवेगळे नोंदणी क्रमांक नमूद करत आहे, अशी तक्रार मार्च, २०१९ मध्ये प्राप्त झाली आहे.

(२) सदर बाब शासनाच्या निदर्शनास आलेली नाही.

(३) सदर बाब शासनाच्या निदर्शनास आलेली नाही.

(४) अनुक्रमांक २ व ३ येथील बाबी शासनाच्या निदर्शनास आलेल्या नसल्याने याबाबत चौकशी करण्यात आलेली नाही.

उत्तर भाग क्र.१ मध्ये नमूद केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषदेकडून चौकशीची कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच परिषदेकडे प्राप्त झालेल्या अनेक तक्रारीच्या अनुषंगाने ५ वैद्यकीय व्यावसायिकांविरुद्ध चौकशी करून त्यांचा परवाना रद्द केला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

भोगाव खुर्द गुप ग्रामपंचायत येथे सिमेंट बंधारा बांधून मिळणेबाबत

(५१) * ४८८२० श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार :

सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भोगाव खुर्द गुप ग्रामपंचायत येथे पाण्याची टंचाई दूर करण्याकरीता सिमेंट बंधारा बांधून मिळणेबाबत जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा नियोजन समिती, रायगड यांनी जिल्हा जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग, कळवा, ठाणे यांना दिनांक २० नोव्हेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निवेदन दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सिमेंट बंधारा बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. तानाजी सावंत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) प्राथमिक सर्वेक्षण अहवालानुसार प्रस्तावित बंधारा शासनाच्या प्रचलित आर्थिक मापदंडामध्ये सफल होत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानामध्ये आग लागून
वन्यजीव व वृक्षसंपदा जळून नष्ट झाल्याबाबत**

(५२) * ४८५३९ श्री.हरिसिंग राठोड, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानातील काशीमिराच्या माशाचा पाडाजवळ आग लागून अनेक वन्यजीव व वृक्षसंपदा जळून नष्ट झाल्याचे दिनांक २५ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे गेल्या चार ते पाच महिन्यांपासून या उद्यानाच्या परिसरातील जंगलास आगी लागल्याचे प्रकार घडले असून या भागात भूमाफीयांनी झोपड्या उभारल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून भूमाफीया व प्रशासनातले अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१) दिनांक २४/०३/२०१९ रोजी सकाळी ११.३० वाजता काशीमिराच्या माशाचा पाड्या जवळ लागलेल्या आगीत एक हेक्टर क्षेत्रात भूस्तरावरील सुका पालापाचोळा जळाला आहे. सदर आगीमध्ये वन्यप्राणी अथवा वृक्षसंपदा नष्ट झालेचे निदर्शनास आलेले नाही.

(२) व (३) येऊर वनपरिक्षेत्रात दिनांक २७ जानेवारी, २०१९ ते दिनांक २१ एप्रिल, २०१९ या कालावधीत एकूण ३३.४१ हेक्टर क्षेत्रावर आग लागली असून सदर आगीमुळे अंदाजित रूपये २१६५० इतके नुकसान झाले आहे. उद्यानाच्या शेजार व सभोवताली मानवी वस्ती मोठ्या प्रमाणात आहे. सदर वस्तीतील लोकांच्या निष्काळजीपणामुळे आग लागल्याची शक्यता आहे. सदर आगी उपलब्ध मनुष्यबळ व साहित्याच्या आधारे तात्काळ विझविण्यात आली आहे. तसेच भूमाफीयाकडून जंगलात झोपड्या उभारल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाडा (जि.पालघर) येथील आदिवासी मजूरांना मजूरी मिळण्याबाबत

(५३) * ४८०२० प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्रीमती विद्या चव्हाण : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील अबिटघर वनपरिक्षेत्रातील वृक्ष लागवड करण्यासाठी खड्डे खोदण्याचे काम आदिवासी मजूरांनी केले असून त्याची मजूरी मागण्यासाठी वाड्याचे वनपरिक्षेत्र अधिकारी दिलीप तांडे यांच्याकडे गेले असता त्यांनी मजूरांवर पिस्तुल रोखून महिलांना अपशब्द वापरले असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, श्रमजीवी संघटनेच्या नेतृत्वाखाली संबंधित अधिकाऱ्यांवर गुन्हा दाखल करून कारवाई करण्याची मागणी तेथील आदिवासी मजूरांनी तसेच 'समर्थन' संस्थेने मा.मुख्यमंत्री, मा.वने मंत्री, मा.गृह राज्यमंत्री (ग्रामीण), मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, प्रधान सचिव, वने विभाग तसेच पोलीस अधीक्षक (जि.पालघर) यांच्याकडे निवेदनाद्वारे दिनांक ७ मे, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणत्या कलमान्वये कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच, मजूरांना त्यांची मजूरी कधीपर्यंत मिळणे अपेक्षित आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

सदर प्रकरणी स्थानिक सहायक वनसंरक्षक (वनीकरण व वन्यजीव) वाडा यांनी चौकशी केली असता असे निदर्शनास आले आहे की, वाडा तालुक्यातील अबिटघर येथील खड्डे खोदण्याच्या कामाची मजुरी मजुरांना वेळीच देण्यात आली होती. मजुरी मागण्यासाठी आलेल्या मजुरांनी जाळरेषेचे काम केलेले होते. तत्कालीन वनक्षेत्रपाल श्री.दिलीप तांडे यांनी महिलांना अपशब्द वापरलेले नव्हते व मजुरांवर पिस्तूल रोखलेले नव्हते. तर जमावाने त्यांचे अंगावर धावून येऊन घेराव घालण्याचा प्रयत्न केला होता. त्यामुळे त्यांना स्वतःला दुखापत होऊ नये याकरीता त्यांनी स्वसंरक्षणासाठी कमरेला लावलेले कवरमध्ये असलेले पिस्तूल त्यांनी हातात घेतले होते.

(४) दिनांक २३/०४/२०१९ रोजी जाळरेषा कामाची मजुरी अदा करण्यात आलेली आहे.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर येथे येणाऱ्या गर्भवती स्त्रियांना बाहेरून औषधे आणावी लागत असल्याबाबत

(५४) * ४७४९९ प्रा.अनिल सोले, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.निलय नाईक : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयात येणाऱ्या गर्भवती स्त्रियांना बाहेरून औषध आणण्याकरीता औषधाची चिठ्ठी दिल्या जात असल्याचे दिनांक २३ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने प्रसूतीच्या पहिल्या तपासणीपासून ते पोषण आहारापर्यंत सर्व सुविधा जननी शिशु सुरक्षा योजनेतर्गत मोफत देण्याचे स्पष्ट आदेश असताना गरीब गर्भवती स्त्रियांना अवैधरित्या खाजगी औषध विक्रेत्यांकडून औषधे घेण्यास भाग पडत असल्याने त्यांचे आर्थिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने रूग्णालयात औषध साठा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे. गर्भवती स्त्रियांना लागणारी औषधे जननी शिशू सुरक्षा योजनेतर्गत मोफत पुरविण्यात येतात. गर्भवती माता व तिच्या बाळाच्या रक्षणासाठी त्यांना तातडीने औषधोपचार करण्याची नितांत आवश्यकता असते, अशा आपत्कालीन परिस्थितीत त्यांना क्वचित प्रसंगी रूग्णालयात औषधे उपलब्ध नसल्यास व सदरच्या औषधांची किंमत वित्तीय अधिकारापेक्षा अधिक असल्यास बाहेरून औषध आणण्याकरीता सांगण्यात येते.

(३) संस्थेला आवश्यक असलेल्या औषधाचा पुरवठा हाफकिन महामंडळाकडून करण्यात येतो. तसेच रूग्णालयात उपलब्ध नसलेली जीवनरक्षक औषधे स्थानिक बाजारपेठेतून संस्थेकडून खरेदी करण्यात येतात. त्यामुळे चौकशीचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सरमळ टेंबवाडी सोनवडे पाट वराड कर्ली
खाडीवरील पुलाचे बांधकाम पूर्ण करण्याबाबत**

(५५) * ४९०६० श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.खवाजा बेग, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्रीमती विद्या चव्हाण : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सरमळ टेंबवाडी सोनवडे पाट वराड कर्ली खाडीवरील पुलाच्या बांधकामाचे उद्घाटन मा.पालकमंत्री व लोकप्रतिनिधी यांचे हस्ते दिनांक २२/१०/२०१८ रोजी करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर पुलाचे बांधकाम पूर्ण करण्यात आले आहे काय, याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पुलाचे बांधकाम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

स्थानिक खासदार यांच्या हस्ते भूमिपुजन करण्यात आले आहे.

- (२) सदर पुल हा खाडीवर बांधावयाचा असल्याने पर्यावरण दाखला (CRZ Clearance) घेणे आवश्यक आहे. यानुषंगाने पर्यावरण विभागास सदर प्रस्ताव सादर करण्याची प्रक्रिया सुरु आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

घातक रसायनांच्या अवैध वाहतुकीबाबत

(५६) * ४८१६७ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण :

सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोळीवाडा माहूल (मुंबई) येथून अनेक वाहतूकदार कंपन्यामार्फत डांबर वाहतुकीच्या नावाखाली कोल्हापूर, बेंगलोर येथे अवैधरित्या रसायने वाहतूक करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, विना क्लिनर व अप्रशिक्षित चालकांकडून अशी वाहतूक करतांना वाहनांचे अपघात होतात, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कोळीवाडा माहूल, मुंबई येथून एकवीरा ट्रान्सपोर्ट, श्री लक्ष्मी ट्रान्सपोर्ट व बाबा ट्रेडिंग कंपनी अशा अनेक ट्रान्सपोर्ट कंपन्या अवैधरित्या वाहतूक करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, अशा घातक रसायनांची अवैधरित्या वाहतूक करणाऱ्या ट्रान्सपोर्ट कंपन्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

(४) प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (पूर्व) कार्यक्षेत्रातील कोळीवाडा माहूल येथील काही वाहतूक कंपनीच्या टॅक्स्मथून डांबर वाहतूक करण्याच्या नावाखाली अवैध रसायनाची वाहतूक करित असल्याबाबत कोणतेही प्रकरण प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, मुंबई (पूर्व) या कार्यालयाच्या भरारी पथकास निदर्शनास आलेले नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रिंगाचीवाडी (जि.रत्नागिरी) येथील निरुळ ग्रामपंचायत कार्यक्षेत्रातील
रस्त्यासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(५७) * ४९१४५ श्रीमती विद्या चव्हाण : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रिंगाचीवाडी (जि.रत्नागिरी) येथील निरुळ ग्रामपंचायत कार्यक्षेत्रातील शंकर मंदिरापासून ते बने यांच्या घरापर्यंतच्या रस्त्याची अवस्था खराब झाल्यामुळे सदर रस्त्याच्या डांबरीकरणाच्या बांधकामाला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत मा.ग्रामविकास मंत्री, सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (रस्ते), सचिव, ग्रामविकास विभाग, जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, रत्नागिरी यांच्याकडे 'समर्थन' संस्थेने लेखी निवेदनाद्वारे दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रस्त्याच्या डांबरीकरणाच्या बांधकामाला निधी उपलब्ध करून वेळेत काम पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) रिंगाचीवाडी (जि.रत्नागिरी) येथील निरुळ ग्रामपंचायत कार्यक्षेत्रातील शंकर मंदिरापासून ते बने यांच्या घरापर्यंतचा रस्ता हा योजनाबाह्य रस्ता आहे.

सदर रस्ता योजनाबाह्य असल्याने सदर रस्त्याचे काम मा.खासदार/ आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रम, डोंगरी विकास कार्यक्रम इ. योजनेतर्गत हाती घेणे शक्य आहे. त्यानुसार संबंधित मा.लोकप्रतिनिधींनी त्या त्या योजनेत कामे सुचविल्यास सदरहू कामे घेणे शक्य आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

राज्यात पाणीटंचाई निर्माण झाल्याबाबत

(५८) * ४८०५१ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.हुस्नबानू खलिफे, डॉ.सुधीर तांबे, आर्कि.अनंत गाडगीळ, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.मोहनराव कदम, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धरणातील पाणीसाठा कमी झाला असून मराठवाड्यातील धरणामध्ये अवघा एक टक्का पाणीसाठा उपलब्ध असल्याचे माहे एप्रिल, २०१९ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले तसेच अन्य विभागातही पाणीपातळी धरणाचा तळ गाठू लागली असल्यामुळे राज्यात पाणीटंचाई निर्माण झाली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात काय आढळून आले, यासंदर्भात शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

महामंडळांतर्गत मराठवाड्यातील आठ जिल्ह्यामध्ये ११ मोठे, ७८ मध्यम व ८७३ लघु व उपसा सिंचन असे एकूण ९६२ प्रकल्प आहेत.

दिनांक ०७/०६/२०१९ रोजी मराठवाड्यातील एकूण ९६२ प्रकल्पांमध्ये १३३.५९ दलघमी (१.६३%) उपयुक्त पाणीसाठा आहे.

(२) प्रतिवर्षी १५ ऑक्टोबरच्या पाणीसाठ्यांवर सिंचन, बिगर सिंचनासाठी लागणाऱ्या पाण्याचे नियोजन केले जाते त्यामुळे यावर्षीही रब्बी व उन्हाळी हंगामासाठी नियोजन करण्यात आलेले आहे. चालू वर्षाची दुष्काळी परिस्थिती पाहता उपलब्ध पाणीसाठ्यांचे काटेकोर नियोजन करून दिनांक ३१ जुलै पर्यंत मंजूर पाणी योजनांना पाणीपुरवठा होईल असे नियोजन करण्यात आलेले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील दिव्यांगजनांना शासकीय कल्याणकारी
योजनांचा लाभ मिळण्याबाबत**

(५९) * ४८४५६ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व पंचायत समिती व ग्रामपंचायतीमधील ५ टक्के निधी अपंग कल्याण पुनर्वसन कल्याणासाठी खर्च करणे, प्रधानमंत्री घरकुल योजना, रमाई आवास योजना तसेच पंचायत समिती व ग्रामपंचायत क्षेत्रात दिव्यांगजनांना विनाअट व्यापारी गाळे वितरीत करणे व प्रत्येक दिव्यांगजनाची ग्रामपंचायत दफ्तरी नोंद करणे अशा विविध मागण्यांसाठी अपंग जनता दलातर्फे दिग्गस पंचायत समिती (जि.यवतमाळ) कार्यालयासमोर दिनांक ६ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास धरणे आंदोलन करण्यात आल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत माहे मार्च, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान स्थानिक दिव्यांगजन संघटना तसेच अपंग जनता दलातर्फे त्याबाबतची निवेदने मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, यवतमाळ, सचिव, ग्रामविकास विभाग तसेच मा.पालकमंत्री, यवतमाळ जिल्हा यांना देण्यात आली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर निवेदनांचे अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे व त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे आहे.

(२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, यवतमाळ यांच्यास्तरावर निवेदन प्राप्त आहे.

(३) शासन निर्णय, ग्रामविकास विभाग, दिनांक २५/०६/२०१८ अन्वये पंचायत राज संस्थानी स्वउत्पन्नातून ५% निधीतून घ्यावयाच्या दिव्यांग कल्याणासाठीच्या योजना व खर्चाबाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

पंचायत समिती दिग्रस (जि.यवतमाळ) अंतर्गत सन २०१७-१८ च्या वार्षिक अंदाज पत्रकामध्ये ५% दिव्यांग लाभार्थी योजनेसाठी रुपये ४०,०००/- एवढी तरतूद करण्यात आली होती. त्यापैकी रुपये ३९,९००/- एवढा निधी दिव्यांग शेतकरी यांना शेतीसाठी औजारे व बी-बियाणे यासाठी खर्च करण्यात आला आहे.

रमाई आवास योजनेतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये २३ दिव्यांग लाभार्थ्यांना घरकुल मंजूर करण्यात आले असून सन २०१७-१८ मध्ये २९ दिव्यांगांना घरकुल मंजूर करण्यात आले आहे. सन २०१९-२० मध्ये प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत दिग्रस तालुक्यासाठी १९ दिव्यांग लाभार्थ्यांचे उद्दीष्टे प्राप्त असून त्यास मंजूरी घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

दिग्रस पंचायत समिती अंतर्गत १० ग्रामपंचायत क्षेत्रामध्ये एकूण ३३ व्यापारी गाळे उपलब्ध असून सदर गाळे दिव्यांग लाभार्थ्यांस प्राधान्याने वितरीत करण्याचे निर्देश ग्रामपंचायत सचिवांना देण्यात आले आहे. दिव्यांग समूहांना प्राधान्याने कर्ज देण्याबाबत NRLM मार्फत जागृती करण्यात येत आहे. दिग्रस तालुक्यातील सर्व ग्रामसंघात दिव्यांग बचत गटांना ग्रामसंघ जोडण्यात आले आहे. दिव्यांगजनांची दफ्तरी नोंद घेण्याबाबत सर्व ग्रामपंचायत सचिवांना निदेश देण्यात आले आहे. आष्टा गावातील शांताई दिव्यांग समूहाला दिनांक ३/०६/२०१९ रोजी रुपये १५,०००/- एवढा निधी फिरता निधी म्हणून अदा करण्यात आला आहे. पुणे येथील मूक बधिर दिव्यांग विद्यार्थ्यांवर लाठी चार्ज करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कार्यवाही करण्याबाबत पोलीस अधीक्षक, पुणे यांना दिनांक १३/०६/२०१९ रोजी कळविण्यात आले आहे.

**हिंगोली जिल्ह्यात समृद्ध जनकल्याण योजनेतर्गत
कामे प्रलंबित असल्याबाबत**

(६०) * ४७५७६ श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय रोजगार हमी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्ह्यात समृद्ध जनकल्याण योजनेतर्गत १० हजार सिंचन विहिरीचे उद्दिष्ट असताना केवळ ५४ कामे पूर्ण झालेली असून फळबाग योजनेमध्ये १ हजार ८०० हेक्टरचे उद्दिष्ट असताना १४८ हेक्टर वरच कामे सुरु आहेत, रोपवाटिकांची ६१ पैकी ४ कामे पूर्ण झाली आहेत तर व्हर्मी कंपोस्टमध्ये २ हजार कामांपैकी १५ कामे सुरु आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर योजनेतर्गत उद्दिष्टांपेक्षा अत्यल्प कामे सुरु असण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून लाभार्थ्यांचे हित लक्षात घेऊन उद्दिष्टानुसार कामे पूर्ण करण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयदत्त क्षीरसागर : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाजवळच्या जंगलात खैरांच्या
झाडांच्या तस्करीचे प्रमाण वाढल्याबाबत**

(६१) * ४८८२३ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाजवळच्या सातिवली आणि वांद्रा धरणाच्या बुडीत क्षेत्रातील बहिरीफोंडा-ठाकूर पाडा परिसरातील जंगलातून मौल्यवान खैरांच्या झाडांच्या तस्करीचे प्रमाण वाढल्याचे माहे मे, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने तस्करी रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : (१) मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाजवळच्या सातिवली आणि वांद्रा धरणाच्या बुडीत क्षेत्रातील बहिरीफोंडा-ठाकूर पाडा परिसरातील जंगलातून मौल्यवान खैरांची झाडे, कापून तस्करीचे प्रमाण वाढल्याचे माहे मे, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान आढळून आलेले नाही.

(२) व (३) डहाणू वन विभागात तस्करी रोखण्याच्या अनुषंगाने सहा तपासणी नाके कार्यरत आहेत. क्षेत्रिय अधिकारी/कर्मचारी हे नियमितगस्त करत असतात. तीन गस्तीपथके कार्यरत आहेत. नियमित नियतक्षेत्र तपासणी कार्यक्रम राबविला जातो. तसेच गस्ती पथकामार्फत खबऱ्यांकडून माहिती घेण्यात येते, संयुक्त वनव्यवस्थापन समिती तसेच स्थानिक जनतेचा सहभाग वनसंरक्षणाकामी घेण्यात येतो. अशा प्रकारच्या उपाययोजना करण्यात येतात.

विधान भवन :
मुंबई.

जितेंद्र भोळे
सचिव (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.